

ES-SYSTEM

Załącznik nr 1

Skonsolidowane sprawozdania finansowe

do

skonsolidowanego raportu rocznego
za 2018 rok

sporządzone według
Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej

Kraków, dnia 25 marca 2019 roku

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
1.1 SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE	4
1.1.1 Informacje ogólne o Emitencie	4
1.1.2 Podstawowe informacje o jednostkach zależnych	5
1.1.3 Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	6
1.1.4 Wybrane dane finansowe przeliczone na euro	9
1.2 OPIS WAŻNIEJSZYCH STOSOWANYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI	11
1.2.1 Zasady konsolidacji	11
1.2.2 Transakcje w walucie obcej i wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych	11
1.2.3 Rzeczowe aktywa trwałe	11
1.2.4 Wartości niematerialne	12
1.2.5 Leasing	13
1.2.6 Aktywa finansowe	13
1.2.7 Zapasy	14
1.2.8 Zobowiązania finansowe	14
1.2.9 Należności i rozliczenia międzyokresowe	14
1.2.10 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	14
1.2.11 Aktywa trwałe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	15
1.2.12 Kapitał własny	15
1.2.13 Zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe	15
1.2.14 Rezerwy	15
1.2.15 Utrata wartości	16
1.2.16 Przychody	16
1.2.17 Opodatkowanie	17
1.2.18 Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności	17
1.2.19 Polityka Zarządzania Ryzykiem	17
1.2.20 Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	18
2. Informacje finansowe sporządzone zgodnie z MSR i MSSF	20
2.1 SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	20
2.2 SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	21
2.3 SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ORAZ POZOSTAŁYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	21
2.4 SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	22
2.5 SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	23
2.6 NOTY UZUPEŁNIAJĄCE	25
2.6.1 Nota 1 Środki trwałe	25
2.6.2 Nota 2 Prawo wieczystego użytkowania gruntu	27
2.6.3 Nota 3 Wartości niematerialne i prawne	28
2.6.4 Nota 4 Długoterminowe aktywa finansowe	29
2.6.5 Nota 5 Zapasy	30
2.6.6 Nota 6 Należności i rozliczenia międzyokresowe	31
2.6.7 Nota 7 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	32
2.6.8 Nota 8 Aktywa trwałe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	33
2.6.9 Nota 9 Kapitał własny	34
2.6.10 Nota 10 Kapitały rezerwowe, zapasowe i kapitały z aktualizacji wycen	36
2.6.11 Nota 11 Rezerwy	37
2.6.12 Nota 12 Kredyty i pożyczki	38
2.6.13 Nota 13 Pozostałe zobowiązania finansowe	39
2.6.14 Nota 14 Zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe	40
2.6.15 Nota 15 Rozrachunki z tytułu podatku dochodowego	41
2.6.16 Nota 16 Przychody z tytułu sprzedaży produktów, towarów i materiałów	41
2.6.17 Nota 17 Przychody z tytułu sprzedaży produktów, towarów i materiałów – struktura geograficzna	41
2.6.18 Nota 18 Koszty rodzajowe	41
2.6.19 Nota 19 Pozostałe przychody	42
2.6.20 Nota 20 Pozostałe koszty	42
2.6.21 Nota 21 Przychody finansowe	43
2.6.22 Nota 22 Koszty finansowe	43

2.6.23	<i>Nota 23 Podatek dochodowy</i>	43
2.6.24	<i>Nota 24 Zysk na akcję</i>	45
2.6.25	<i>Nota 25 Niepewność kontynuacji działalności</i>	46
2.6.26	<i>Nota 26 Transakcje z podmiotami powiązаныmi</i>	46
2.6.27	<i>Nota 27 Inwestycje w jednostkach zależnych</i>	46
2.6.28	<i>Nota 28 Instrumenty finansowe</i>	48
2.6.29	<i>Nota 29 Ryzyka</i>	48
2.6.30	<i>Nota 30 Informacje dotyczące segmentów działalności</i>	52
2.6.31	<i>Nota 31 Należności i zobowiązania warunkowe</i>	55
2.6.32	<i>Nota 32 Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym</i>	55
2.6.33	<i>Nota 33 Informacje o wysokości niespłaconych zaliczek, kredytów, pożyczek, gwarancji, poręczeń osobom Kluczowej Kadry Zarządzającej</i>	55
2.6.34	<i>Polityka dywidend</i>	55
2.6.35	<i>Postępowania sądowe i arbitrażowe</i>	56
2.6.36	<i>Znaczące zmiany w sytuacji finansowej, ekonomicznej Spółki</i>	56
2.6.37	<i>Znaczące zmiany w sytuacji finansowej, ekonomicznej Spółki</i>	56
2.6.38	<i>Zatwierdzenie do publikacji</i>	56

1. Wprowadzenie

1.1 Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

1.1.1 Informacje ogólne o Emitencie:

Nazwa i siedziba:
ES-SYSTEM SPÓŁKA AKCYJNA

Adres siedziby
30-701 Kraków, ul. Przemysłowa 2

Główny telefon
+48 12 656-36-33

Numer telefaksu
+48 12 656-36-49

Adres poczty elektronicznej
essystem@essystem.pl

Strona internetowa
www.essystem.pl

Wskazanie sądu rejestrowego i numeru rejestru:

Sąd Rejonowy dla Krakowa Śródmieścia, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000113760

Przedmiot działalności:

Podstawowy zakres działalności Grupy Kapitałowej według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) odpowiada symbolom 4690 Z (do 31.12.2009 r 51.90 Z) Pozostała sprzedaż hurtowa oraz 2740 Z (do 31.12.2009 r 31.50 Z) Produkcja sprzętu i lamp elektrycznych

Czas trwania Emitenta oraz spółek z Grupy Kapitałowej ES-SYSTEM:
Nieoznaczony

Skład osobowy Zarządu Emitenta:

Prezes Zarządu	- Rafał Gawrylak
Wiceprezes Zarządu	- Waldemar Pilch

Skład osobowy Rady Nadzorczej Emitenta do ZWZ z dnia 17 maja 2018 r.:

Przewodnicząca Rady Nadzorczej	- Bożena Ciupińska
Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	- Bogusław Pilszczyk
Sekretarz Rady Nadzorczej	- Radosław Wojciechowski
Członek Rady Nadzorczej	- Arkadiusz Chojnacki
Członek Rady Nadzorczej	- Jacek Wysocki
Członek Rady Nadzorczej	- Leszek Ciupiński
Członek Rady Nadzorczej	- Paweł Jaguś

Skład osobowy Rady Nadzorczej Emitenta po ZWZ z dnia 17 maja 2018 r.:

Przewodnicząca Rady Nadzorczej	- Bożena Ciupińska
Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	- Bogusław Pilszczyk
Sekretarz Rady Nadzorczej	- Radosław Wojciechowski
Członek Rady Nadzorczej	- Arkadiusz Chojnacki
Członek Rady Nadzorczej	- Jacek Wysocki
Członek Rady Nadzorczej	- Michał Gargul
Członek Rady Nadzorczej	- Paweł Jaguś

1.1.1.1 Informacje o Grupie kapitałowej

Na dzień 31.12.2018 r., jednostka dominująca objęła konsolidacją następujące jednostki zależne:

ES-SYSTEM Wilkasy Spółka z o.o.
ES-SYSTEM NT Spółka z o.o.
ES-SYSTEM Projekty Spółka z o.o.
ES-SYSTEM Lighting UK Ltd.

Na dzień 31.12.2017 r., jednostka dominująca objęła konsolidacją następujące jednostki zależne:

ES-SYSTEM Wilkasy Spółka z o.o.
ES-SYSTEM NT Spółka z o.o.
ES-SYSTEM Projekty Spółka z o.o.
ES-SYSTEM Lighting UK Ltd.

Spółka ES-SYSTEM Scandinavia AB, na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku pozostaje powiązana wyłącznie osobowo poprzez współwłaściciela spółki pana Christera Ericsona, którego wiążą relacje rodzinne ze znaczącym akcjonariuszem Emitenta panem Bogusławem Pilszczkiem.

Spółka nie podlega konsolidacji z uwagi na brak sprawowania nad nią kontroli.

ES-SYSTEM RE Spółka z o.o. nie posiada powiązań kapitałowych z Grupą ES-SYSTEM.

Spółka powiązana osobowo poprzez udziałowców ES-SYSTEM RE Spółka z o.o. oraz znaczących akcjonariuszy Emitenta: panią Bożenę Ciupińską (50% udziałów) oraz panią Martę Pilszczek (50% udziałów).

Spółka nie podlega konsolidacji z uwagi na brak sprawowania nad nią kontroli.

Informacje dotyczące pozostałych spółek powiązanych zgodnie z MSR 24, nad którymi Emitent nie sprawuje kontroli tj. Bowen Investments S.a.r.l. (B. Pilszczek 100% udziałów), Augusta Investment Sp. z o.o.(B. Ciupińska 100% udziałów minus 1 udział), Wysocki spółka jawna (J. Wysocki – jeden z czworga współników wraz z członkami rodziny), zawarto w Nocie nr 9.

1.1.1.2 Zmiany w składzie Grupy Kapitałowej

11 kwietnia 2017 r., w Companies House (The Registrar of Companies for England and Wales) została zarejestrowana nowoutworzona spółka zależna ES-SYSTEM Lighting UK Ltd. Wartość kapitału założycielskiego należącego w 100% do Emitenta wynosi 50 000 GBP.

21 września 2017 roku, w XI Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, została zarejestrowana nowoutworzona spółka zależna ES-SYSTEM Projekty Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Na dzień 15 września 2017 roku wartość opłaconego kapitału zakładowego należącego w 100% do Emitenta wynosiła 300 000 złotych.

28 grudnia 2017 roku podjęto uchwałę o podwyższeniu kapitału spółki ES-SYSTEM Projekty Sp. z o.o. do kwoty 500 000 zł. Objęcie nowoutworzonych 200 udziałów zostało opłacone w dniu 28 grudnia 2017 roku. Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 9 stycznia 2018 roku.

1.1.2 Podstawowe informacje o jednostkach zależnych

Nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	ES-SYSTEM Wilkasy Spółka z o.o.
Siedziba	Wilkasy, ul. Olsztyńska 2
Sąd rejestrowy	Spółka wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Olsztynie VIII Wydział Gospodarczy, pod numerem 0000015579
Przedmiot działalności	Produkcja opraw oświetleniowych
Charakter dominacji	Spółka zależna
Zastosowana metoda konsolidacji	Metoda pełna
Data objęcia kontroli	27.09.1999 r.
Procent posiadanego kapitału zakładowego	100%
Udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	100%

Nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	ES-SYSTEM NT Spółka z o.o.
Siedziba	Kraków, ul. Przemysłowa 2
Sąd rejestrowy	Spółka wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Krakowie XI Wydział Gospodarczy, pod numerem 000333960
Przedmiot działalności	Produkcja sprzętu oświetleniowego i elektroniki
Charakter dominacji	Spółka zależna
Zastosowana metoda konsolidacji	Metoda pełna
Data objęcia kontroli	03.07.2009 r.
Procent posiadanego kapitału zakładowego	100%
Udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	100%

Nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	ES-SYSTEM Lighting UK Ltd
Siedziba	Harrow, 46 Station Road Harrow North, Wielka Brytania
Sąd rejestrowy	Companies House, The Registrar of Companies for England and Wales C.N.10719674
Przedmiot działalności	Sprzedaż sprzętu oświetleniowego
Charakter dominacji	Spółka zależna
Zastosowana metoda konsolidacji	Metoda pełna
Data objęcia kontroli	11.04.2017 r.
Procent posiadanego kapitału zakładowego	100%

Nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	ES-SYSTEM Projekty Sp. z o.o.
Siedziba	Kraków, ul. Przemysłowa 2
Sąd rejestrowy	Spółka wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Krakowie XI Wydział Gospodarczy, pod numerem 0000695931
Przedmiot działalności	Sprzedaż w zakresie specjalistycznego projektowania
Charakter dominacji	Spółka zależna
Zastosowana metoda konsolidacji	Metoda pełna
Data objęcia kontroli	15.09.2017 r.
Procent posiadanego kapitału zakładowego	100%
Udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	100%

1.1.3 Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ES-SYSTEM za okres od 01.01. do 31.12.2018 roku zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Zmiany zastosowanych zasad rachunkowości

Poniższe zmiany do MSSF zostały zastosowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym zgodnie z datą ich wejścia w życie, jednak nie miały one istotnego wpływu na zaprezentowane informacje finansowe i nie miały zastosowania do zawieranych transakcji:

- MSSF 15 Przychody z umów z klientami - obowiązujący dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie. Standard ustanawia tzw. Model Pięciu Kroków rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami. Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmuje się w kwocie wynagrodzenia, które zgodnie z oczekiwaniem jednostki przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi. Zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w taki sposób aby odzwierciedlić transfer towarów lub usług na rzecz klienta w takiej kwocie, która odzwierciedla wysokość wynagrodzenia, które spodziewa się otrzymać w zamian za towary i usług.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że większość umów z klientami zawiera tylko jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia - sprzedaż towaru. Przychody ze sprzedaży towarów i produktów są rozpoznawane w momencie przekazania nabywcy istotnych ryzyk i korzyści związanych z ich posiadaniem. Najczęściej moment ten określa się na podstawie raportu spedytora, który ujawnia moment dostawy na wskazane przez zamawiającego miejsce dostawy.

Niektóre umowy z klientami zawierają zmienne wynagrodzenia w związku z premiami za wyniki w okresie. Ostateczne rozliczenie wartości tego typu transakcji ma charakter krótkoterminowy, zwykle zamykający się w okresie jednego kwartału

W przypadku przedłużenia gwarancji, kwota gwarancji stanowi odrębny element wynagrodzenia, a przychód ze sprzedaży odzwierciedla moment nabycia prawa do przedłużonej gwarancji.

Część umów z klientami, którym nie został przyznany kredyt kupiecki, realizowana jest w oparciu o zaliczki na dostawę towarów. Zaliczki mają charakter krótkoterminowy i są ujmowane w Nocie Nr 8 w pozycji „Przedpłaty”.

Zastosowanie MSSF 15 po raz pierwszy, nie spowodowało żadnych korekt i pozostaje bez wpływu na wynik 2017 roku.

- MSSF 9 Instrumenty finansowe - został opublikowany przez RMSR w dniu 24 lipca 2014 roku, obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie. MSSF 9 wprowadza podejście do klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych odzwierciedlające model biznesowy, w którym są zarządzane oraz charakterystykę przepływów pieniężnych. W ramach MSSF 9 został wprowadzony nowy model oceny utraty wartości, który wymaga bardziej terminowego ujmowania oczekiwanych strat kredytowych. Nowy model wymusza także wprowadzenie jednolitych zasad podejścia do oceny utraty wartości stosowanych do wszystkich instrumentów finansowych.

Nowy standard wymaga, aby jednostki ujmowały oczekiwane straty kredytowe w momencie kiedy instrumenty finansowe są ujmowane po raz pierwszy oraz ujmowały wszelkie oczekiwane straty z całego okresu życia instrumentów w szybszy niż dotychczas sposób.

Grupa dokonała analizy wpływu MSSF 9 na sprawozdanie finansowe i, z uwagi na ograniczony zakres zmian, przyjęła częściowo retrospektywne podejście do przejścia na nowy standard. Z uwagi na fakt, że czynnik ryzyka utraty wartości był już uwzględniany w dotychczasowym modelu naliczania utraty wartości należności handlowych oraz ograniczony i krótszy niż 12 miesięcy okres ich zapadalności, Grupa Kapitałowa nie odnotowała z tego tytułu wpływu na wynik finansowy.

Ponadto nowy MSSF 9 wprowadza nowy model rachunkowości zabezpieczeń, wymagający rozbudowanych ujawnień w zakresie zarządzania ryzykiem, jednak z uwagi na to, że Grupa Kapitałowa nie stosuje żadnych instrumentów zabezpieczających, w związku z czym zastosowanie MSSF 9 w tym zakresie również pozostaje bez wpływu na wynik finansowy.

- Zmiany do MSSF 4 Zastosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe wraz z MSSF 4, Umowy ubezpieczeniowe - zostały opublikowane w dniu 12 września 2016 roku, obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku.
- Zmiany do MSSF 2 Płatności w formie akcji własnych - zostały opublikowane w dniu 20 czerwca 2016 roku, obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.
- Zmiany do MSR 40 Nieruchomości inwestycyjne - zostały opublikowane w dniu 8 grudnia 2016 roku, obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku.
- Zmiany do różnych standardów, roczne poprawki do MSSF (cykl 2014-2016) – zostały opublikowane przez RMSR w dniu 8 grudnia 2016 roku.

Nowe standardy i interpretacje nie zastosowane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

Na podstawie przeprowadzonych analiz (których wyniki zaprezentowano poniżej przy wybranych zmianach do MSSF) Zarząd szacuje, iż zmiany nie powinny mieć istotnego wpływu na przyszłe sprawozdania finansowe Grupy za wyjątkiem wprowadzenia nowego MSSF 16.

- MSSF 16 Umowy leasingu opublikowane przez RMSR w dniu 13 stycznia 2016 roku, obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie. MSSF 16 wprowadza jednolity model rachunkowości leasingobiorcy i wymaga aby leasingobiorca ujmował aktywa i zobowiązania wynikające z każdego leasingu z okresem przekraczającym 12 miesięcy, chyba że bazowy składnik aktywów ma niską wartość. MSSF 16 wskazuje, że leasingobiorca ujmuje prawo do użytkowania składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu. Prawo do użytkowania składnika aktywów jest traktowane podobnie jak inne aktywa niefinansowe i odpowiednio amortyzowane. Zobowiązania z tytułu leasingu wycenia się początkowo w wartości bieżącej opłat leasingowych płatnych w okresie leasingu, zdyskontowanej o stopę zawartą w leasingu. Grupa Kapitałowa przeprowadziła analizę wpływu standardu MSSF 16 na sprawozdanie finansowe, poprzez skatalogowanie kontraktów związanych z najmem powierzchni, jedynie Emitent jest stroną długoterminowych umów, klasyfikowanych obecnie jako leasing operacyjny, a które zgodnie z nowym standardem będą skutkowały rozpoznaniem w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nowego składnika aktywów „prawa do użytkowania przedmiotu leasingu” oraz odpowiadającego mu w pasywach zobowiązania. Na podstawie przeanalizowanych umów najmu szacuje się obowiązek wykazania na dzień 1 stycznia 2019 roku składników aktywów o wartości 3,6 miliona euro co stanowi 23% sumy aktywów trwałych posiadanych na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz wzrost zobowiązań długoterminowych o 180% (3,2 milionów euro), a krótkoterminowych o 5% (372 tysiące euro). W konsekwencji zmieni się również struktura wykazywanych kosztów, w przyszłym rocznym okresie sprawozdawczym Emitent uwzględni koszt amortyzacji w szacowanej wysokości około 425 tysięcy euro (umorzenie naliczane od prawa do użytkowania przedmiotu leasingu) oraz koszty odsetkowe naliczone od zobowiązania w wysokości ok. 109 tysięcy euro. W roku 2018 Grupa kapitałowa rozpoznała opłaty z tytułu umów leasingu operacyjnego w wysokości 483 tysiące euro. Emitent wprowadzi nowy standard od dnia 1 stycznia 2019 roku, stosując uproszczone podejście retrospektywne.
- MSSF 17 Umowy ubezpieczenia opublikowane przez RMSR w dniu 18 maja 2017 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie. Zmiana standardu nie będzie miała wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ze względu na to, że nie prowadzi działalności ubezpieczeniowej.
- Zmiany do MSSF 9 Cechy przedpłaty z ujemnym wynagrodzeniem (zmiany do MSSF 9) w celu rozwiania obaw dotyczących sposobu, w jaki MSSF 9 "Instrumenty finansowe" klasyfikuje poszczególne podlegające spłacie aktywa finansowe - zostały opublikowane w dniu 12 października 2017 roku, obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.
- Zmiany do MSSF 3 „Połączenia biznesowe”, RMSR wprowadziła „Definicję działalności”, mającą na celu rozwiązanie trudności, które powstają, gdy jednostka ustala, czy nabyła przedsiębiorstwo, czy grupę aktywów – zmiany zostały opublikowane w dniu 22 października 2018 roku, obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie.
- Zmiany do MSR 28 „Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” w celu wyjaśnienia, że jednostka stosuje MSSF 9 "Instrumenty finansowe" do długoterminowych udziałów w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, które stanowią część inwestycji netto w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, ale w przypadku których metoda praw własności nie jest stosowana zostały opublikowane w dniu 12 października 2017 roku, obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.
- Inicjatywa dotycząca zmiany definicji materiału, zaktualizowana definicja zmienia MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” i MSR 8 „Zasady rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych, błędy”. Zmiany doprecyzowują definicję materiału i sposób jego stosowania, uwzględniając w wytycznych dotyczących definicji, które do tej pory znajdowały się w innych normach MSSF. Zmiany zostały opublikowane w dniu 31 października 2018 roku i obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie.
- Interpretacje 23 KIMSF „Niepewność w zakresie metod naprawy podatku dochodowego” zostały opublikowane w dniu 7 czerwca 2017 roku, obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku.

- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” opublikowane 7 lutego 2018 r, obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku.
- Zmiany do Założeń Koncepcyjnych w MSSF opublikowane 29 marca 2018 r, obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku.
- Zmiany do różnych standardów, roczne poprawki do MSSF (cykl 2015-2017) – zostały opublikowane przez RMSR w dniu 12 grudnia 2017 roku, obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku.

Prezentowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku z podaniem danych porównywalnych za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku.

Rokiem obrotowym Emitenta jest rok kalendarzowy.

Sprawozdanie finansowe zostało zaprezentowane przy założeniu kontynuacji działalności Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego nie istnieją żadne okoliczności wskazujące na zagrożenia kontynuacji działalności gospodarczej.

Dane zawarte w sprawozdaniu finansowym wykazane zostały w tysiącach złotych, chyba że w konkretnych sytuacjach podane zostały z większą dokładnością. Walutą funkcjonalną, jak i sprawozdawczą jest złoty polski (PLN).

1.1.4 Wybrane dane finansowe przeliczone na euro

Przyjęto średnie kursy wymiany złotego w stosunku do euro w okresach objętych sprawozdaniem finansowym w celu uzyskania porównywalnych danych finansowych - kursy ustalane przez Narodowy Bank Polski.

Ogłoszone przez Narodowy Bank Polski średnie kursy wymiany złotego w stosunku do euro wyniosły w okresach objętych skonsolidowanymi informacjami finansowymi:

Rok obrotowy	Średni kurs w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia*	Minimalny kurs w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia	Maksymalny kurs w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia	Kurs na ostatni dzień okresu*
2017	4,2447	4,1709	4,3308	4,1709
2018	4,2669	4,1488	4,3616	4,3000

*) średnia kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym okresie

Podstawowe pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej, sprawozdania z rachunku zysków i strat oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych prezentowanych skonsolidowanych informacji finansowych, przeliczone na euro.

Poszczególne pozycje aktywów i pasywów sprawozdania z sytuacji finansowej przeliczono według kursów ogłoszonych przez Narodowy Bank Polski dla euro, obowiązujących na ostatni dzień okresu:

Kurs na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosił: 1 EURO = 4,1709 PLN

Kurs na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił: 1 EURO = 4,3000 PLN

Poszczególne pozycje sprawozdania z dochodów całkowitych oraz sprawozdania z przepływów środków pieniężnych przeliczono według kursów stanowiących średnią arytmetyczną średnich kursów ogłoszonych przez Narodowy Bank Polski dla euro obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym okresie sprawozdawczym.

Kurs średni na koniec 2017 roku obliczony, jako średnia arytmetyczna kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca wynosi: 1 EURO = 4,2447 PLN

Kurs średni na koniec 2018 roku obliczony, jako średnia arytmetyczna kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca wynosi: 1 EURO = 4,2669 PLN

Wybrane dane finansowe

Skonsolidowane wybrane dane finansowe	w tys. PLN		w tys. EUR	
	Za okres od 01.01.2018 - 31.12.2018	Za okres od 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres od 01.01.2018 - 31.12.2018	Za okres od 01.01.2017 - 31.12.2017
Rachunek zysków i strat*				
Przychody netto ze sprzedaży	191 731	189 699	44 934	44 691
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	5 588	7 667	1 310	1 806
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	5 692	7 281	1 334	1 715
Zysk (strata) netto okresu	5 608	7 024	1 314	1 655
Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom podmiotu dominującego	5 608	7 024	1 314	1 655
Zysk (strata) na akcję (PLN/EUR)	0,13	0,16	0,03	0,04
Rozwodniony zysk (strata) na akcję (PLN/EUR)	0,13	0,16	0,03	0,04
Rachunek przepływów pieniężnych*				
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	16 007	13 270	3 752	3 126
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	505	(8 907)	118	(2 098)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(15 971)	(439)	(3 743)	(103)
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	541	3 924	127	925
Bilans				
Aktywa	179 112	188 741	41 654	45 252
Zobowiązania długoterminowe	7 647	7 713	1 778	1 849
Zobowiązania krótkoterminowe	33 022	32 972	7 680	7 905
Kapitał własny	138 443	148 056	32 196	35 497
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	138 443	148 056	32 196	35 497

*) średnia kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym okresie

Jednostkowe wybrane dane finansowe	w tys. PLN		w tys. EUR	
	Za okres od 01.01.2018 - 31.12.2018	Za okres od 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres od 01.01.2018 - 31.12.2018	Za okres od 01.01.2017 - 31.12.2017
Rachunek zysków i strat*				
Przychody netto ze sprzedaży	190 600	189 300	44 669	44 597
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	(1 500)	2 228	(352)	525
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	4 327	1 953	1 014	460
Zysk (strata) netto okresu	4 630	1 610	1 085	379
Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom podmiotu dominującego	4 630	1 610	1 085	379
Zysk (strata) na akcję (PLN/EUR)	0,11	0,04	0,03	0,01
Rozwodniony zysk (strata) na akcję (PLN/EUR)	0,11	0,04	0,03	0,01
Rachunek przepływów pieniężnych*				
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	2 908	6 994	681	1 648
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	3 735	(1 829)	875	(431)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(15 943)	(439)	(737)	(103)
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(9 300)	4 726	(2 180)	1 113
Bilans*				
Aktywa	164 291	173 597	38 207	41 621
Zobowiązania długoterminowe	1 876	1 496	436	359
Zobowiązania krótkoterminowe	44 461	43 748	10 340	10 489
Kapitał własny	117 954	128 353	27 431	30 773

Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	14 145	14 145	3 290	3 391
--	--------	--------	-------	-------

*) średnia kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym okresie

1.2 Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzone zostało zgodnie z zasadą kosztu historycznego, za wyjątkiem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

1.2.1 Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Emitenta oraz sprawozdania finansowe jego jednostek zależnych.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie Emitenta, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości.

Za jednostki zależne w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy ES-SYSTEM uznaje się te jednostki, w odniesieniu do których Grupa ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną w celu uzyskania korzyści z ich działalności. Wiąże się to z posiadaniem większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących tych jednostek. Przy dokonywaniu oceny czy Grupa kontroluje daną jednostkę uwzględnia się istnienie oraz wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić.

Zaprzestaje się konsolidacji jednostek zależnych z dniem ustania kontroli.

1.2.2 Transakcje w walucie obcej i wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

a) Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność, tj. w walucie funkcjonalnej. Walutę funkcjonalną i walutę prezentacji jednostki dominującej stanowi polski złoty. Skonsolidowane informacje finansowe prezentowane są w tysiącach złotych.

b) Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na moment początkowego ujęcia na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji.

Na każdy dzień bilansowy:

- wyrażone w walucie obcej pozycje pieniężne przelicza się przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. średniego NBP;
- pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji, oraz
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Zyski i straty z tytułu różnic kursowych powstałe w wyniku rozliczenia transakcji w walucie obcej oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

1.2.3 Rzeczowe aktywa trwałe

Za rzeczowe aktywa trwałe uznaje się środki trwałe:

- które są utrzymywane przez jednostkę w celu wykorzystywania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych
- którym towarzyszy oczekiwanie, iż będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden okres
- w stosunku do których istnieje prawdopodobieństwo, iż jednostka uzyska w przyszłości korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem majątkowym, oraz
- których wartość można określić w sposób wiarygodny.

Do rzeczowych aktywów trwałych zaliczane są m.in.:

- nieruchomości tj. grunty własne, budynki, obiekty inżynierii wodnej i lądowej

- maszyny, urządzenia, środki transportu i inne ruchome środki trwałe
- ulepszenia w obcych środkach trwałych
- środki trwałe w budowie

Za rzeczowe aktywa trwałe uznaje się specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący o istotnej wartości początkowej i okresie użytkowania powyżej 1 roku. Pozostałe części zamienne oraz wyposażenie związane z serwisem wykazuje się jako zapasy i ujmuje w rachunku zysków i strat w momencie ich wykorzystania

Na dzień początkowego ujęcia rzeczowe aktywa trwałe wycenia się w cenie nabycia/koszcie wytworzenia. Cena nabycia rzeczowych aktywów trwałych nabytych w transakcji połączenia jednostek gospodarczych jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Cenę nabycia/koszt wytworzenia powiększają koszty finansowania zewnętrznego zaciągniętego na sfinansowanie nabycia lub wytworzenie środka trwałego.

Na dzień bilansowy rzeczowe aktywa trwałe wyceniane są w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonych o skumulowane odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości.

Odpisy amortyzacyjne środków trwałych dokonywane są metodą liniową przez przewidywany okres użytkowania danego środka trwałego.

Przyjęto okresy użytkowania środków trwałych w następujących przedziałach:

- Budynki oraz obiekty inżynierii wodnej i lądowej: 10-51 lat
- Maszyny i urządzenia: 1,5-38 lat
- Środki transportu: 4-19 lat
- Inne - okres użytkowania ustalany jest indywidualnie dla poszczególnych składników środków trwałych

Powyższe okresy użytkowania dotyczą nowych środków trwałych. Jeżeli do użytkowania jest wprowadzony używany środek trwały, wówczas stawki amortyzacji ustalane są indywidualnie, odpowiednio do przewidywanego okresu użytkowania danego środka trwałego. Indywidualny okres użytkowania stosowany jest również dla amortyzacji specjalistycznych maszyn i urządzeń.

Podstawą naliczania odpisów amortyzacyjnych jest wartość początkowa.

W użytkowanych w Grupie Kapitałowej środkach trwałych występują części składowe (części zamienne i sprzęt serwisujący) środków trwałych (komponentów), których okres użytkowania różni się od okresu użytkowania całego środka trwałego.

Amortyzację rozpoczyna się, gdy środek trwały jest dostępny do użytkowania. Amortyzacji zaprzestaje się na wcześniejszą z dat: gdy środek trwały zostaje zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub zawarty w grupie do zbycia, która jest zaklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży) zgodnie z MSSF 5 „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana” lub zostaje usunięty z ewidencji bilansowej.

Metoda amortyzacji, stawka amortyzacyjna oraz wartość końcowa podlegają weryfikacji na każdy dzień bilansowy. Wszelkie wynikające z przeprowadzonej weryfikacji zmiany ujmuje się jak zmianę szacunków.

Odpisów z tytułu utraty wartości dokonuje się do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa danego środka trwałego (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego on należy) jest wyższa od jego oszacowanej wartości odzyskiwalnej. Test na utratę wartości przeprowadza się i ujmuje ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości zgodnie z zasadami określonymi w punkcie „Utrata wartości”.

Środek trwały usuwa się z ewidencji bilansowej, gdy zostaje zbyty lub gdy nie oczekuje się wpływu dalszych korzyści ekonomicznych z jego użytkowania lub zbycia. Zyski lub straty na usunięciu pozycji rzeczowych aktywów trwałych ustala się jako różnicę pomiędzy przychodami netto ze zbycia (jeżeli występują) i wartością bilansową tych środków trwałych i ujmuje w rachunku zysków i strat.

1.2.4 Wartości niematerialne

Za wartości niematerialne uznaje się możliwe do zidentyfikowania niepieniężne składniki aktywów, nie posiadające postaci fizycznej. W szczególności do wartości niematerialnych zalicza się:

- nabyte oprogramowanie komputerowe
- nabyte prawa majątkowe - autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, znaków towarowych

Na dzień początkowego ujęcia wartości niematerialne wycenia się w cenie nabycia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek gospodarczych jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia.

Na dzień bilansowy wartości niematerialne wycenia się w cenie nabycia pomniejszonej o skumulowaną kwotę odpisów amortyzacyjnych i kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Odpisów amortyzacyjnych od wartości niematerialnych dokonuje się metodą liniową, przez okres przewidywanego użytkowania, który dla poszczególnych rodzajów wartości niematerialnych wynosi:

- Oprogramowanie komputerowe: 2 lata
- Licencje na programy komputerowe: 2 lata
- Nabyte prawa majątkowe - w okresie użytkowania ustalanego indywidualnie dla składników praw majątkowych

Wartości niematerialne i prawne o cenie jednostkowej nie przekraczającej 3 500 zł odpisuje się jednorazowo w pełnej wartości w koszty.

Amortyzację rozpoczyna się, gdy składnik wartości niematerialnych jest dostępny do użytkowania. Amortyzacji wartości niematerialnych zaprzestaje się na wcześniejszą z dat: gdy składnik wartości niematerialnych zostaje zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub zawarty w grupie do zbycia, która jest zaklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży) zgodnie z MSSF 5 „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana” lub zostaje usunięty z ewidencji bilansowej.

Dla posiadanych przez Spółkę składników wartości niematerialnych przyjęto, iż wartość końcowa jest równa zero.

Metoda amortyzacji oraz stawka amortyzacyjna podlegają weryfikacji na każdy dzień bilansowy. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków.

Wszelkie koszty finansowania zewnętrznego poniesione na dostosowywany składnik wartości niematerialnych ujmuje się w cenie nabycia.

Wartości niematerialne testuje się na utratę wartości zgodnie z zasadami określonymi w punkcie „Utrata wartości”. Składnik wartości niematerialnych usuwa się z ewidencji bilansowej, gdy zostaje zbyty lub gdy nie oczekuje się dalszych korzyści ekonomicznych z jego użytkowania lub zbycia. Zyski lub straty na usunięciu składnika wartości niematerialnych ustala się jako różnicę pomiędzy przychodami netto ze zbycia (jeżeli występują) i wartością bilansową tych wartości niematerialnych oraz ujmuje w rachunku zysków i strat.

1.2.5 Leasing

Umowa leasingu, w ramach której znacząca część ryzyka i pożytków z tytułu własności pozostaje udziałem leasingodawcy (finansującego), stanowi leasing operacyjny.

Leasing klasyfikowany jest jako leasing finansowy, gdy warunki umowy przenoszą całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z użytkowania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę.

Opłaty leasingowe uiszczane w ramach leasingu operacyjnego rozliczane są w koszty metodą liniową przez okres leasingu.

Opłaty z tytułu leasingu finansowego rozliczane są w czasie metodą zamortyzowanego kosztu.

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego traktowane są jak aktywa Grupy i wyceniane w wartości godziwej w momencie ich nabycia, nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w bilansie w pozycji pozostałych zobowiązań finansowych w wysokości sumy niespłaconego kapitału.

1.2.6 Aktywa finansowe

W bilansie skonsolidowanym aktywa finansowe obejmują:

- udziały w jednostkach pozostałych

Udziały w jednostkach pozostałych zalicza się do aktywów trwałych, o ile Grupa Kapitałowa nie zamierza zbyć ich w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Udziały w jednostkach pozostałych wycenia się po początkowym ujęciu w wartości godziwej. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej tych aktywów, wówczas ich wyceny dokonuje się w cenie nabycia.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to nie zakwalifikowane do pożyczek udzielonych i należności własnych aktywa finansowe.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się nie później niż na koniec okresu sprawozdawczego według wartości godziwej.

Aktywa finansowe testuje się na utratę wartości zgodnie z zasadami określonymi w punkcie „Utrata wartości”.

1.2.7 Zapasy

Do zapasów Grupa Kapitałowa zalicza:

- materiały
- półprodukty i produkcję w toku
- wyroby gotowe
- towary

Przychód składników zapasów wyceniany jest według następujących zasad:

- materiały i towary - według cen zakupu
- wyroby gotowe, półprodukty i produkcja w toku - według kosztu wytworzenia

Przyjęto zasadę ustalania wartości rozchodu zapasów metodą „pierwsze przyszło - pierwsze wyszło”.

Na dzień bilansowy zapasy wyceniane są według przyjętych wyżej zasad, jednakże na poziomie nie wyższym od wartości netto możliwej do uzyskania. Wartość netto możliwa do uzyskania to szacowana cena sprzedaży dokonywanej w normalnym toku działalności, pomniejszona o szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Wycena do cen sprzedaży dotyczy wyrobów gotowych, towarów i materiałów przeznaczonych do sprzedaży. W sytuacji gdy materiały przeznaczone są do produkcji, wyceny do cen sprzedaży dokonuje się tylko wtedy gdy cena sprzedaży produktu finalnego nie pokrywa kosztów produkcji.

Bilansowa wycena produktów gotowych i produkcji w toku odbywa się na poziomie rzeczywistego kosztu wytworzenia z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny.

Produkcję w toku w zakresie świadczonych usług budowlano-montażowych wycenia się wg wydanych materiałów oraz według wartości pozostałych kosztów (usług, delegacji) oraz poniesionych nakładów na podstawie dokumentów źródłowych. Grupa dla istotnych pozycji, dla których istnieje możliwość wiarygodnego oszacowania kosztów, stosuje zasady wyceny przewidziane dla kontraktów długoterminowych.

1.2.8 Zobowiązania finansowe

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego traktowane są jak aktywa Grupy kapitałowej i wyceniane w wartości godziwej w momencie ich nabycia, nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w bilansie w pozycji pozostałych zobowiązań finansowych w wysokości sumy niespłaconego kapitału.

1.2.9 Należności i rozliczenia międzyokresowe

Należności z tytułu dostaw i usług ujmuje się początkowo według wartości godziwej. Po początkowym ujęciu należności te wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Odpisu z tytułu utraty wartości należności dokonuje się, gdy istnieją obiektywne dowody na to, że jednostka nie będzie w stanie otrzymać wszystkich należnych kwot z uwzględnieniem stopnia ryzyka, jakie wiąże się z daną należnością. Odpis tworzy się w ciężar kosztów w rachunku zysków i strat.

Wszelkie przekazane zaliczki takie jak: na poczet przyszłych dostaw towarów i usług, na środki trwałe w budowie, na objęcie udziałów i akcji, na nabycie wartości niematerialnych i inne ujmuje się w pozostałych należnościach.

Zasady wyceny innych należności stanowiących aktywa finansowe zostały przedstawione w punkcie „Aktywa finansowe”.

Należności nie stanowiące aktywów finansowych ujmuje się początkowo w wartości nominalnej i wycenia na dzień bilansowy w kwocie wymagającej zapłaty z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Z punktu widzenia terminu wymagalności należności kwalifikowane są jako długoterminowe lub krótkoterminowe. Rozliczenia międzyokresowe są najczęściej rozliczeniami związanymi z poniesionymi kosztami dotyczącymi okresów przyszłych.

1.2.10 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych, depozyty bankowe płatne na żądanie, inne krótkoterminowe inwestycje o okresie zapadalności nie przekraczającym trzech miesięcy.

Środki pieniężne wycenia się w wartości nominalnej, natomiast depozyty bankowe w kwocie wymagającej zapłaty.

1.2.11 Aktywa trwałe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe są klasyfikowane przez Grupę jako przeznaczone do sprzedaży, jeżeli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w wyniku transakcji sprzedaży a nie przez dalsze użytkowanie. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy składnik aktywów jest dostępny w swoim obecnym stanie do natychmiastowej sprzedaży, z zachowaniem normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków sprzedaży, a wystąpienie transakcji sprzedaży jest wysoce prawdopodobne w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wyceniane są w niższej z dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszt zbycia. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży nie podlegają amortyzacji.

1.2.12 Kapitał własny

Kapitał własny Grupy Kapitałowej stanowią:

- a) kapitał akcyjny jednostki dominującej
- b) pozostałe kapitały, na które składają się kapitały rezerwowe i zapasowe
  - na kapitał rezerwowy odnosi się skutki wyceny rezerw na przyszłe świadczenia pracownicze, które podlegają wycenie zgodnie z MSR19. Zgodnie z tym standardem wycenie podlegają otrzymane zyski i straty aktuarialne, które zwiększają lub zmniejszają wartość kapitału rezerwowego
- c) zyski zatrzymane, na które składają się:
  - niepodzielony zysk lub niepokryta strata z lat ubiegłych (skumulowane zyski/ straty z lat ubiegłych)
  - wynik finansowy bieżącego okresu obrotowego

Instrumenty kapitałowe wyemitowane przez jednostkę dominującą ujmowane są w wartości uzyskanych wpływów pomniejszonych o bezpośrednie koszty emisji.

1.2.13 Zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

Zobowiązania stanowią obecny, wynikający ze zdarzeń przeszłych obowiązek jednostek Grupy Kapitałowej, którego wypełnienie, według oczekiwań, spowoduje wypływ z jednostki środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Zobowiązania ujmuje się w kwocie wymagającej zapłaty to znaczy z uwzględnieniem niezapłaconych na dzień bilansowy odsetek.

Do zobowiązań Grupa Kapitałowa zalicza:

- zobowiązania z tytułu dostaw i usług
- zobowiązania z tytułu ceł, podatków, ubezpieczeń i innych tytułów publicznoprawnych
- zobowiązania z tytułu wynagrodzeń
- pozostałe zobowiązania

1.2.14 Rezerwy

Rezerwy tworzone są w przypadku, kiedy na spółkach Grupy Kapitałowej ciąży istniejący obowiązek prawny lub zwyczajowo oczekiwany, wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku. Rezerwy wycenia się w wysokości stanowiącej najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na dzień bilansowy. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza oraz ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

Zgodnie z wymogami MSR1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” rezerwy w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentowane są odpowiednio jako krótko- i długoterminowe.

Rezerwy tworzy się w szczególności w odniesieniu do następujących tytułów:

- świadczenia pracownicze i podobne (w tym: odprawy emerytalno-rentowe, pośmiertne, niewykorzystane urlopy, premie)
- udzielone gwarancje i poręczenia
- niezafakturowane koszty

Rezerwy na zobowiązania z tytułu przysługujących odbiorcom umownych rabatów potransakcyjnych odnosi się bezpośrednio na wynik ze sprzedaży.

Spółki Grupy Kapitałowej prowadzą programy świadczeń emerytalnych oraz innych długoterminowych świadczeń pracowniczych. Programy określonych świadczeń to program wypłat odpraw emerytalno-rentowych. Inne długoterminowe świadczenia pracownicze obejmują nagrody jubileuszowe.

W ramach programów świadczeń pracownicy nabywają uprawnienia do następujących świadczeń:

- Odprawy emerytalno-rentowe:
przysługują pracownikom spełniającym warunki uprawniające do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, których stosunek pracy ustał w związku z przejściem na emeryturę lub rentę. Na przyszłe wypłaty odpraw emerytalno-rentowych tworzy się rezerwę w ciężar kosztów operacyjnych. Wysokość rezerwy aktualizowana jest na dzień bilansowy.

Zobowiązanie bilansowe z tytułu programów określonych świadczeń oraz innych długoterminowych świadczeń pracowniczych równe jest wartości bieżącej zobowiązania z tytułu określonych świadczeń na dzień bilansowy z uwzględnieniem zysków i strat aktuarialnych oraz kosztów przeszłego zatrudnienia. Wysokość zobowiązań z tytułu określonych świadczeń wyliczają corocznie niezależni aktuariusze metodą prognozowanych świadczeń jednostkowych. Rezerwy na odprawy emerytalno-rentowe, nagrody jubileuszowe i niewykorzystane urlopy uaktualniane są raz w roku na koniec roku obrotowego.

1.2.15 Utrata wartości

Na każdy dzień bilansowy spółki Grupy Kapitałowej dokonują przeglądu wartości bilansowej składników majątku w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na możliwość utraty ich wartości. W przypadku, gdy stwierdzono istnienie takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. Wartość odzyskiwalna ustalona jest jako kwota wyższa z dwóch wartości, a mianowicie: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, która odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne, jeśli występuje, dla danego aktywa.

Jeżeli wartość odzyskiwalna jest niższa od wartości bilansowej netto składnika aktywów, wartość bilansowa jest pomniejszona do wartości odzyskiwalnej. Strata z tego tytułu jest ujmowana jako koszt w okresie, w którym nastąpiła utrata wartości.

W sytuacji odwrócenia utraty wartości, wartość netto składnika aktywów zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nie wyższej jednak od wartości netto tego składnika aktywów, jaka byłaby ustalona, gdyby utrata wartości nie została rozpoznana w poprzednich okresach. Odwrócenie utraty wartości ujmowane jest jako korekta kosztów okresu, w którym ustały przesłanki powodujące utratę wartości.

1.2.16 Przychody

Przychody ze sprzedaży ujmuje się w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług, rabaty i opusty. Przychody ujmuje się w następujący sposób:

- a) Przychody ze sprzedaży wyrobów gotowych, towarów i materiałów ujmuje się wtedy, gdy:
  - jednostka przekazała nabywcy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z praw własności do towarów, wyrobów gotowych i materiałów
  - jednostka przestaje być trwale zaangażowana w zarządzanie sprzedanymi towarami, wyrobami gotowymi i materiałami w stopniu, w jakim funkcję taką realizuje się wobec zapasów, do których ma się prawo własności, ani też nie sprawuje nad nimi efektywnej kontroli
  - kwotę przychodów można wycenić wiarygodnie
  - istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji
  - koszty poniesione oraz te, które zostaną poniesione przez jednostkę w związku z transakcją, można wycenić w sposób wiarygodny
- b) Przychody ze sprzedaży usług ujmuje się wtedy, gdy:
  - kwotę przychodów można wycenić w sposób wiarygodny
  - istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka gospodarcza uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji
  - stopień realizacji transakcji na dzień bilansowy może być określony w wiarygodny sposób
  - koszty poniesione w związku z transakcją oraz koszty zakończenia transakcji mogą być wycenione w wiarygodny sposób
- c) Przychody z tytułu odsetek
Przychody z tytułu odsetek ujmuje się według zasady memoriałowej metodą efektywnej stopy procentowej.

1.2.17 Opodatkowanie

Na obowiązkowe obciążenia wyniku składają się: podatek bieżący (CIT) oraz podatek odroczony.

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowy różni się od księgowego zysku (straty) brutto w związku z wyłączeniem przychodów nie podlegających opodatkowaniu i kosztów nie stanowiących kosztów uzyskania przychodów. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości w oparciu o różnice pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów, a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi.

Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest rozpoznawany do wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe zyski podatkowe o rozpoznane ujemne różnice przejściowe.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne. Podatek odroczony jest ujmowany w sprawozdaniu z rachunku zysków i strat poza przypadkiem, gdy dotyczy on pozycji ujętych w pozostałych dochodach całkowitych. W tym ostatnim wypadku podatek odroczony jest również rozliczany w ramach pozostałych dochodów całkowitych.

Aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego podlegają kompensacie w podziale na tytuły krótkoterminowe i długoterminowe, gdy spółki Grupy Kapitałowej posiadają możliwy do wyegzekwowania tytuł do przeprowadzenia kompensat należności i zobowiązań z tytułu bieżącego podatku dochodowego.

1.2.18 Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Działalność Grupy Kapitałowej grupuje się według kryterium branżowego, tj. dającego się wyodrębnić obszaru działalności, w ramach którego następuje dostarczanie produktów lub świadczenie usług, który podlega ryzyku i charakteryzuje się poziomem zwrotu z poniesionych nakładów inwestycyjnych różnym od tych, które są właściwe dla innych segmentów branżowych.

Działalność Grupy Kapitałowej grupuje się według jednolitego kryterium branżowego odpowiadającego produkcji i sprzedaży sprzętu oświetleniowego i lamp elektrycznych.

Szczegółowe informacje na temat sprzedaży zawarto w nocie „Segmenty operacyjne”.

Działalność Grupy Kapitałowej koncentruje się głównie na obszarze Unii Europejskiej i krajów stowarzyszonych. Na koniec 2018 roku eksport poza Euroregion stanowił około 3% udziału w sprzedaży.

Grupa Kapitałowa prowadzi analizę sprzedaży z podziałem na główne kontynenty. Na podstawie dostępnych analiz, wyodrębnienie aktywów oraz przepływów operacyjnych, inwestycyjnych i finansowych, związanych z poszczególnymi obszarami sprzedaży, nie jest możliwe. Szczegółowe informacje na temat sprzedaży zawarto w nocie „Informacje dotyczące obszarów geograficznych”.

1.2.19 Polityka Zarządzania Ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem zawiera procesy identyfikacji, pomiaru i określania sposobu postępowania z nim, obejmując następujące jego rodzaje:

- ryzyko rynkowe (zmian cen towarów, kursów walutowych oraz stóp procentowych)
- ryzyko płynności
- ryzyko kredytowe wraz z ryzykiem inwestycyjnym
- ryzyko operacyjne

Odpowiednia polityka, struktura organizacyjna i procedury wspierają proces, u podstaw którego leżą działania związane z zarządzaniem ryzykiem.

Podstawowym ryzykiem, na które narażona jest Grupa Kapitałowa jest ryzyko rynkowe. Obejmuje ono:

- ryzyko zmian cen towarów
- ryzyko zmian kursów walutowych
- ryzyko zmian stóp procentowych

1.2.19.1 Ryzyko zmian cen towarów

Produkcja Grupy Kapitałowej jest uzależniona od cen surowców i komponentów pochodzących z kraju jak i z importu. Podstawowa grupa surowców i materiałów to blachy stalowe, aluminium i tworzywa sztuczne. Ich ceny kształtowane są tendencjami na rynkach światowych i mają wpływ na poziomy kosztów produkcji w całej branży. Generalnie w ostatnich latach obserwuje się powolne wzrosty cen tych surowców. Podstawowe komponenty to podzespoły elektroniczne, których dynamiczny rozwój i konkurencja powodują systematyczny trend spadkowy ich cen.

W efekcie można ocenić, że wpływ cen surowców i materiałów oraz komponentów na koszty produkcji grupy jest istotny, ale w ostatnich latach nie następowały gwałtowne ich zmiany, a te które następowały dotyczyły całego rynku i w efekcie przekładały się na zmiany cen produktów rynkowych w niewielkim stopniu.

1.2.19.2 Ryzyko zmian kursów walutowych

Grupa Kapitałowa w odniesieniu do części obrotu realizowanego na rynkach międzynarodowych jest narażona na ryzyko zmian kursów walutowych. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez jednostkę operacyjną sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż jej waluta funkcjonalna. Grupa Kapitałowa wykorzystuje częściowo na potrzeby zabezpieczenia przepływów pieniężnych zawierane w celach handlowych transakcje walutowe.

1.2.19.3 Ryzyko zmian stóp procentowych

Na dzień sporządzenia sprawozdania żadna ze spółek Grupy Kapitałowej nie jest stroną umów kredytowych. Ryzyko zmiany stóp procentowych dotyczy wyłącznie środków pieniężnych umieszczonych na lokatach bankowych. Rozmiar ryzyka ma charakter marginalny.

Ryzyko płynności

Ze względu na sprzyjające zaciąganiu nowych kredytów warunki rynkowe oraz wysoką ocenę zdolności kredytowej Grupy Kapitałowej nie istnieje zagrożenie utraty dostępu do źródeł finansowania. Z zarządzaniem ryzykiem płynności związane jest też opisane poniżej ryzyko kredytowe.

1.2.19.4 Ryzyko kredytowe / inwestycyjne

Grupa Kapitałowa stosuje zasadę dokonywania transakcji wyłącznie z kontrahentami o sprawdzonej wiarygodności kredytowej, w razie potrzeby uzyskując stosowne zabezpieczenie, jako narzędzie redukcji ryzyka strat finansowych z tytułu niedotrzymania warunków umowy. Grupa zawiera transakcje z jednostkami o wysokim ratingu. Informacji o ratingu dostarczają wyspecjalizowane niezależne agencje oraz informacje finansowe dostępne publicznie. Grupa dokonuje również oceny na podstawie własnych analiz danych dotyczących transakcji ze stałymi klientami. Narażenie Grupy na ryzyko wiarygodności kredytowej kontrahentów podlega stałemu monitorowaniu. Kontrole ryzyka kredytowego umożliwiają limity weryfikowane i zatwierdzone przez upoważnionych członków Zarządu.

Na należności z tytułu dostaw i usług składają się kwoty należne od dużej liczby klientów, rozłożone między różne branże i obszary geograficzne.

W konsekwencji Grupa Kapitałowa nie jest narażona na znaczące ryzyko kredytowe.

1.2.20 Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Oszacowania i osądy księgowe są poddawane systematycznej weryfikacji. Szacunki i oceny przyjęte na potrzeby sporządzenia sprawozdania finansowego są oparte na doświadczeniu wynikającym z danych historycznych oraz analizie i przewidywaniach przyszłych zdarzeń, które zgodnie z najlepszą wiedzą Zarządu jednostki dominującej, w danej sytuacji wydają się uzasadnione.

1.2.20.1 Okresy ekonomicznej użyteczności dla rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych

Grupa Kapitałowa określa szacunkowe okresy ekonomicznej użyteczności oraz stawki amortyzacyjne rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych. Szacunki te opierają się na prognozowanych okresach wykorzystania poszczególnych grup aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych. Przyjęte okresy ekonomicznej użyteczności mogą ulegać znacznym zmianom w wyniku pojawiających się na rynku nowych rozwiązań technologicznych, planów Zarządu jednostki dominującej lub intensywności eksploatacji.

1.2.20.2 Wyliczenie odpisu aktualizującego wartość należności handlowych

Szczegółowe informacje o kryteriach dokonywania odpisów aktualizujących wartość należności handlowych oraz informacje o dokonanych odpisach aktualizujących wartość należności handlowych zawarto w Nocie nr 7.

1.2.20.3 Wyliczenie odpisu aktualizującego wartość zapasów

Grupa Kapitałowa dokonuje odpisów aktualizacyjnych zapasów opierając się na ocenie obiektywnych parametrów dotyczących ich właściwości fizycznych oraz na prognozach dotyczących wykorzystania poszczególnych grup aktywów obrotowych w procesach produkcyjnych i handlowych zgodnie z najlepszą wiedzą Zarządu jednostki dominującej. Ocena użyteczności może ulegać znacznym zmianom pod wpływem trendów rynkowych oraz nowych rozwiązań technologicznych.

1.2.20.4 Szacunki w zakresie rezerw na zobowiązania

Grupa kapitałowa dokonuje szacowania rezerw na zobowiązania na podstawie zawartych umów, dotychczasowych doświadczeń oraz innych czynników, w tym przewidywań odnośnie do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się zasadne.

Jakkolwiek przyjęte założenia i szacunki opierają się na najlepszej wiedzy na temat bieżących działań i zdarzeń, rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych. Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji.

Data: 25 marca 2019 roku

2. Informacje finansowe sporządzone zgodnie z MSR i MSSF

2.1 Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota	31.12.2018	31.12.2017
A. Aktywa trwałe (długoterminowe)		66 780	70 495
1. Rzeczowe aktywa trwałe	1	62 873	67 415
2. Prawo użytkowania wieczystego gruntów	2	17	17
3. Inne wartości niematerialne	3	711	541
4. Długoterminowe aktywa finansowe	4	1	1
5. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	23	3 040	2 382
6. Długoterminowe należności i rozliczenia m/o	6	138	139
B. Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)		112 332	114 982
1. Zapasy	5	45 211	38 371
2. Krótkoterminowe należności i rozliczenia międzyokresowe	6	43 406	52 571
3. Należności z tytułu podatku dochodowego	15	669	1 535
4. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	7	23 046	22 505
C. Aktywa trwałe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		-	3 264
Aktywa razem		179 112	188 741

	Nota	31.12.2018	31.12.2017
A. Kapitał własny razem		138 443	148 056
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		138 443	148 056
1. Kapitał podstawowy	9	14 145	14 145
2. Kapitały rezerwowe i zapasowe	10	109 987	120 215
3. Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny	10	(406)	(187)
4. Zyski zatrzymane		14 717	13 883
B. Zobowiązania długoterminowe		7 647	7 713
1. Rezerwy	11	2 597	2 388
2. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	23	3 503	3 968
3. Pozostałe długoterminowe zobowiązania finansowe	13	988	755
4. Długoterminowe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe	14	559	602
C. Zobowiązania krótkoterminowe		33 022	32 972
1. Rezerwy	11	5 634	4 672
2. Pozostałe krótkoterminowe zobowiązania finansowe	13	762	407
3. Krótkoterminowe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe	14	26 566	27 887
4. Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	15	60	6
Pasywa razem		179 112	188 741

Data: 25 marca 2019 roku

2.2 Skonsolidowany rachunek zysków i strat

Działalność kontynuowana	Nota	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
A. Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	16	191 731	189 699
B. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	18	115 025	117 921
C. Zysk/strata brutto ze sprzedaży (A-B)		76 706	71 778
D. Koszty sprzedaży	18	49 142	43 102
E. Koszty ogólnego zarządu	18	22 019	22 188
F. Pozostałe przychody	19	2 425	3 642
G. Pozostałe koszty	20	2 382	2 463
H. Zysk/strata z działalności operacyjnej (C-D-E+F-G)		5 588	7 667
I. Przychody finansowe	21	286	194
J. Koszty finansowe	22	182	580
K. Zysk/strata brutto (H+I-J)		5 692	7 281
L. Podatek dochodowy	23	84	257
M. Zysk/strata netto z działalności kontynuowanej (K-L)		5 608	7 024
N. Zysk/strata za rok obrotowy na działalności zaniechanej			
O. Zysk/strata netto za rok obrotowy (M+N)		5 608	7 024
Przypadający na:			
Akcjonariuszy jednostki dominującej		5 608	7 024
Udziały niedające kontroli		-	-

2.3 Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz pozostałych całkowitych dochodów

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Zysk/strata netto za okres	5 608	7 024
Inne całkowite dochody/straty:	-	-
Pozycje, które nie zostaną przeniesione do rachunku zysków i strat	-	-
Pozycje, które mogą być przeniesione do rachunku zysków i strat	(219)	(142)
Zyski/straty aktuarialne	(265)	(176)
Zyski i straty z wyceny jednostek działających za granicą	1	(2)
Podatek dochodowy związany z pozycjami prezentowanymi w pozostałych dochodach całkowitych	45	36
Całkowite dochody ogółem za okres	5 389	6 882
Przypadające na:		
Akcjonariuszy jednostki dominującej	5 389	6 882
Udziały niedające kontroli	-	-
Podstawowy zysk netto/strata z działalności kontynuowanej na jedną akcję zwykłą	0,13	0,16
Rozwodniony zysk netto/strata z działalności kontynuowanej na jedną akcję zwykłą	0,13	0,16

Data: 25 marca 2019 roku

2.4 Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk/strata netto akcjonariuszy Jednostki Dominującej	5 608	7 024
Korekty o pozycje:	10 399	6 246
Udziały niekontrolujące	-	-
Amortyzacja środków trwałych i nieruchomości inwestycyjnych	9 220	8 766
Amortyzacja wartości niematerialnych	354	289
Koszty i przychody z tytułu odsetek	55	41
Zysk/strata z tytułu działalności inwestycyjnej	(481)	139
Zmiana stanu rezerw	706	(463)
Zmiana stanu zapasów	(6 840)	(3 282)
Zmiana stanu należności i rozliczeń międzyokresowych czynnych	8 508	347
Zmiana stanu zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych biernych	(691)	3 008
Zapłacony podatek dochodowy	(242)	(2 449)
Inne korekty	(190)	(150)
Przepływy środków pieniężnych netto z działalności operacyjnej	16 007	13 270
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy ze sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych	3 874	56
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(3 369)	(8 963)
Wydatki na nabycie jednostek zależnych	-	-
Przepływy środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej	505	(8 907)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Spłata rat leasingowych	(914)	(398)
Zapłacone odsetki	(55)	(41)
Wypłata dywidendy	(15 002)	-
Przepływy środków pieniężnych netto z działalności finansowej	(15 971)	(439)
Zwiększenie/zmniejszenie stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych	541	3 924
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	541	3 924
Środki pieniężne, ekwiwalenty środków pieniężnych na początek okresu	22 505	18 581
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych dotyczące wyceny środków pieniężnych, ekwiwalentów środków pieniężnych		
Zmiana stanu z tytułu różnic kursowych		
Środki pieniężne, ekwiwalenty środków pieniężnych na koniec okresu	23 046	22 505

Data: 25 marca 2019 roku

2.5 Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Akcje własne	Kapitały rezerwowe i zapasowe	Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny	Zysk/strata z lat ubiegłych i roku bieżącego	Razem	Udziały niedające kontroli	Kapitał własny ogółem
Saldo na dzień 01.01.2018	14 145	33 876	-	86 339	(187)	13 883	148 056	-	148 056
Korekta błędów lat poprzednich	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo na dzień 01.01.2018 po korektach (po przekształceniu)	14 145	33 876	-	86 339	(187)	13 883	148 056	-	148 056
Dochody całkowite razem	-	-	-	-	(219)	5 608	5 389	-	5 389
Zyski/straty aktuarialne	-	-	-	-	(220)	-	(220)	-	(220)
Różnice kursowe z wyceny jednostek działających za granicą	-	-	-	-	1	-	1	-	1
Zysk strata za okres	-	-	-	-	-	5 608	5 608	-	5 608
Pozostałe zmiany w kapitale własnym	-	-	-	(10 228)	-	(4 774)	(15 002)	-	(15 002)
Emisja kapitału akcyjnego	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uchwała o podziale zysku/pokryciu straty-zwiększenie/zmniejszenie kapitału zapasowego	-	-	-	3 164	-	(3 164)	-	-	-
Uchwała o podziale zysku - dywidendy	-	-	-	(13 392)	-	(1 610)	(15 002)	-	(15 002)
Saldo na dzień 31.12.2018	14 145	33 876	-	76 111	(406)	14 717	138 443	-	138 443

Data: 25 marca 2019 roku

	Przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej							Udziały niebędące kontrolą	Kapitał własny ogółem
	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Akcje własne	Kapitały rezerwowe i zapasowe	Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny	Zysk/strata z lat ubiegłych i roku bieżącego	Razem		
Saldo na dzień 01.01.2017	14 145	33 876	-	80 142	(45)	13 056	141 174	-	141 174
Korekta błędów lat poprzednich	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo na dzień 01.01.2017 po korektach (po przekształceniu)	14 145	33 876	-	80 142	(45)	13 056	141 174	-	141 174
Dochody całkowite razem	-	-	-	-	(142)	7 024	6 882	-	6 882
Zyski/straty aktuarialne	-	-	-	-	(140)	-	(140)	-	(140)
Różnice kursowe z wyceny jednostek działających za granicą(korekta z przeklasyfikowania)	-	-	-	-	(2)	-	(2)	-	(2)
Zysk strata za okres	-	-	-	-	-	7 024	7 024	-	7 024
Pozostałe zmiany w kapitale własnym	-	-	-	6 197	-	(6 197)	-	-	-
Emisja kapitału akcyjnego	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uchwała o podziale zysku/pokryciu straty- zwiększenie/zmniejszenie kapitału zapasowego	-	-	-	6 197	-	(6 197)	-	-	-
Uchwała o podziale zysku - dywidendy	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Korekta udziałów niebędących kontrolą- zbycie jednostki	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo na dzień 31.12.2017	14 145	33 876	-	86 339	(187)	13 883	148 056	-	148 056

Data: 25 marca 2019 roku

2.6 Noty uzupełniające

2.6.1 Nota 1 Środki trwałe

2.6.1.1 Nota 1.1 Środki trwałe (wg grup rodzajowych)

Za okres 01.01.2018 do 31.12.2018	Budynki i budowle	Środki transportu	Maszyny, Urządzenia	Pozostałe	Razem
Wartość brutto na początek okresu	62 588	9 147	62 825	18 507	153 067
Zwiększenia	829	1 619	1 625	839	4 912
-nabycie	829	1 619	1 549	839	4 836
-wytworzone we własnym zakresie	-	-	76	-	76
-przemieszczenia wewnętrzne	-	-	-	-	-
-inne	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	6	1 068	901	4 726	6 701
-zbycie	-	1 054	306	38	1 398
-likwidacja majątku	6	14	595	4 688	5 303
-przemieszczenia wewnętrzne	-	-	-	-	-
-inne zmniejszenia	-	-	-	-	-
Wartość brutto na koniec okresu	63 411	9 698	63 549	14 620	151 278
Wartość umorzenia na początek okresu	24 091	6 111	38 952	16 388	85 542
Zwiększenia	1 990	1 268	5 047	926	9 231
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-
Inne zwiększenia	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	5	1 046	704	4 710	6 465
-różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-
-przemieszczenia wewnętrzne	-	-	-	-	-
-inne zmniejszenia	-	-	-	-	-
Wartość umorzenia na koniec okresu	26 076	6 333	43 295	12 604	88 308
Odpis aktualizujący z tyt. utraty wartości na początek okresu	97	-	12	1	110
Ujęcie w okresie odpisu aktualizującego z tyt. utraty wartości	-	-	-	-	-
Odwrocenie/wykorzystanie w okresie odpisu aktualizującego z tyt. utraty wartości	-	-	-	13	13
Wartość uwzględniająca umorzenie i odpis z tytułu utraty wartości na koniec okresu	26 173	6 333	43 307	12 592	88 405
Korekta z tytułu różnic kursowych	-	-	-	-	-
Wartość netto na koniec okresu	37 238	3 365	20 242	2 028	62 873

Za okres 01.01.2017 do 31.12.2017	Budynki i budowle	Środki transportu	Maszyny, Urządzenia	Pozostałe	Razem
Wartość brutto na początek okresu	62 414	9 347	56 556	17 814	146 131
Zwiększenia	183	516	7 695	706	9 100
-nabycie	183	516	7 695	699	9 093
-wytworzone we własnym zakresie	-	-	-	7	7
-przemieszczenia wewnętrzne	-	-	-	-	-
-różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	9	716	1 426	13	2 164
-zbycie	9	716	1 273	-	1 998
-likwidacja majątku	-	-	106	2	108
-przemieszczenia wewnętrzne	-	-	-	-	-
-różnice kursowe z przeliczenia	-	-	47	11	58
Wartość brutto na koniec okresu	62 588	9 147	68 825	18 507	153 067
Wartość umorzenia na początek okresu	22 125	5 532	35 446	15 629	78 732
Zwiększenia	1 966	1 288	4 653	773	8 680
-różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-
-inne	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	709	1 147	14	1 870
-różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-
-przemieszczenia wewnętrzne	-	-	-	-	-
-inne	-	-	-	-	-
Wartość umorzenia na koniec okresu	24 091	6 111	38 952	16 388	85 542
Odpis aktualizujący z tyt. utraty wartości na początek okresu	97	-	12	1	110
Ujęcie w okresie odpisu aktualizującego z tyt. utraty wartości	-	-	-	-	-
Odwrócenie w okresie odpisu aktualizującego z tyt. utraty wartości	-	-	-	-	-
Wartość uwzględniająca umorzenie i odpis z tytułu utraty wartości na koniec okresu	24 188	6 111	38 964	16 389	85 652
Korekta z tytułu różnic kursowych	-	-	-	-	-
Wartość netto na koniec okresu	38 400	3 036	23 861	2 118	67 415

2.6.1.2 Nota 1.2 Środki trwałe (struktura własnościowa, wartość brutto)

	31.12.2018	31.12.2017
Wyszczególnienie		
- Środki trwałe własne	147 649	150 939
- Środki trwałe używane na podstawie umowy leasingu	3 629	2 128
Środki trwałe, razem	151 278	153 067

Środki trwałe będące w użytkowaniu spółek posiadających siedzibę zagranicą są wyceniane według kursów zamknięcia na dzień bilansowy.

Grupa kapitałowa nie posiada zobowiązań w stosunku do Skarbu Państwa z tytułu przeniesienia prawa własności nieruchomości.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku ustanowiono następujące zabezpieczenia na rzeczowych aktywach trwałych:

Zobowiązania wobec Starostwa Powiatowego w Giżycku, z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntu w prawo własności - zobowiązanie zabezpieczono hipoteką przymusową do kwoty:

- 220 632,75 zł na nieruchomości gruntowej - KW OL1G/00018537/7
- 234 142,70 zł na nieruchomości gruntowej - KW OL1G/0008430/4
- 400 872,45 zł na nieruchomości gruntowej - KW OL1G/00018608/6

Spółka zależna ES-SYSTEM Wilkasy Spółka z o.o. do dnia 31 marca każdego roku obrotowego począwszy od 2013 roku do 2031 roku, uiszczać będzie raty z tytułu spłaty zobowiązania wobec Starostwa Powiatowego w Giżycku, z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntu w prawo własności, na wskazany przez Starostwo Powiatowe w Giżycku rachunek bankowy.

Każda rata stanowi kwotę:

- 11 612,25 zł, z tytułu spłaty zobowiązania zabezpieczonego na nieruchomości gruntowej - KW OL1G/00018537/7
- 12 323,30 zł, z tytułu spłaty zobowiązania zabezpieczonego na nieruchomości gruntowej - KW OL1G/0008430/4
- 21 098,55 zł, z tytułu spłaty zobowiązania zabezpieczonego na nieruchomości gruntowej - KW OL1G/00018608/6

Łączna kwota rat przypadających do spłaty w każdym roku obrotowym począwszy od 2013 roku do 2031 roku wynosi 45 034,10 zł.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązanie wobec Starostwa Powiatowego w Giżycku stanowi kwotę 595 818,11 zł.

W wartości bilansowej środków trwałych na dzień 31.12.2018 r. i 31.12.2017 r. uwzględniono odpowiednio kwotę 270 971,46 zł i 711 174,08 zł odpowiadającą środkom trwałym w toku budowy. Informacje na temat wysokości zobowiązań inwestycyjnych, zawarto w Nocie nr 14.

2.6.2 Nota 2 Prawo wieczystego użytkowania gruntu

	<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2017</u>
Wartość brutto na początek okresu	22	22
Zwiększenia	-	-
Zmniejszenia	-	-
- z tytułu przekwalifikowania w nieruchomości inwestycyjne	-	-
Korekty konsolidacyjne	-	-
Różnice z przeliczenia	-	-
Wartość brutto na koniec okresu	22	22
Wartość umorzenia początek okresu	5	4
Zwiększenia	-	1
Zmniejszenia	-	-
- z tytułu przekwalifikowania w nieruchomości inwestycyjne	-	-
Korekty konsolidacyjne	-	-
Różnice z przeliczenia	-	-
Wartość umorzenia koniec okresu	5	5
Wartość netto na koniec okresu	17	17

2.6.3 Nota 3 Wartości niematerialne i prawne

Za okres 01.01.2018 do 31.12.2018	Pozostałe wartości niematerialne	Razem
Wartość brutto na początek okresu	11 316	11 316
Zwiększenia	524	524
- <i>nabycie</i>	524	524
Zmniejszenia	-	-
- <i>likwidacja</i>	513	513
- <i>zbycie</i>	-	-
- <i>inne</i>	-	-
Przeklasyfikowane do kategorii przeznaczonych do sprzedaży	-	-
Wartość brutto na koniec okresu	11 327	11 327
Wartość umorzenia na początek okresu	10 775	10 775
Zwiększenia	354	354
Zmniejszenia	-	-
- <i>likwidacja</i>	513	513
Wartość umorzenia na koniec okresu	10 616	10 616
Odpis aktualizujący z tyt. utraty wartości na początek okresu	-	-
Ujęcie w okresie odpisu aktualizującego z tyt. utraty wartości	-	-
Odwrócenie w okresie odpisu aktualizującego z tyt. utraty wartości	-	-
Wartość uwzględniająca umorzenie i odpis z tytułu utraty wartości na koniec okresu	10 616	10 616
Korekta z tytułu różnic kursowych netto z tytułu przeliczenia	-	-
Wartość netto na koniec okresu	711	711

Za okres 01.01.2017 do 31.12.2017	Pozostałe wartości niematerialne	Razem
Wartość brutto na początek okresu	10 915	10 915
Zwiększenia	401	401
- <i>nabycie</i>	401	401
Zmniejszenia	-	-
- <i>likwidacja</i>	-	-
- <i>zbycie</i>	-	-
- <i>inne</i>	-	-
Przeklasyfikowane do kategorii przeznaczonych do sprzedaży	-	-
Wartość brutto na koniec okresu	11 316	11 316
Wartość umorzenia na początek okresu	10 483	10 483
Zwiększenia	292	292
Zmniejszenia	-	-
- <i>likwidacja</i>	-	-
Wartość umorzenia na koniec okresu	10 775	10 775
Odpis aktualizujący z tyt. utraty wartości na początek okresu	-	-
Ujęcie w okresie odpisu aktualizującego z tyt. utraty wartości	-	-
Odwrócenie w okresie odpisu aktualizującego z tyt. utraty wartości	-	-
Wartość uwzględniająca umorzenie i odpis z tytułu utraty wartości na koniec okresu	10 775	10 775
Korekta z tytułu różnic kursowych netto z tytułu przeliczenia	-	-
Wartość netto na koniec okresu	541	541

Grupa Kapitałowa nie posiada wartości niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie. Amortyzacja wartości niematerialnych wykorzystywanych w produkcji lub świadczeniu usług ujęta została w kosztach ogólnego zarządu.

Grupa Kapitałowa nie posiada wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

Istotną pozycję wartości niematerialnych stanowi znak towarowy ES-SYSTEM, nabyty w roku 1999 w kwocie brutto 6 500 000 zł, który na dzień bilansowy pozostawał umorzony w 100%. W wartościach niematerialnych wykazano ponadto wartość posiadanego oprogramowania.

2.6.4 Nota 4 Długoterminowe aktywa finansowe

	<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2017</u>
Spółdzielnia Mieszkaniowa Polamowiec	1	1
Razem	1	1

Na aktywa finansowe Grupy Kapitałowej składa się spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego w Spółdzielni Mieszkaniowej Polamowiec.

2.6.5 Nota 5 Zapasy

	Wycena według ceny nabycia/kosztu wytworzenia	Wycena według wartości netto możliwej do uzyskania	Kwota odpisów aktualizujących wartości zapasów na początek okresu	Kwoty odwrócenia odpisów aktualizujących zapasy ujęte jako pomniejszenie tych odpisów w okresie	Kwoty odpisów aktualizujących wartości zapasów ujętych w okresie jako koszt	Kwota odpisów aktualizujących wartości zapasów na koniec okresu	Wartość zapasów ujętych jako koszt w okresie	Wartość bilansowa zapasów na koniec okresu	Wartość zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań	Wartość bilansowa zapasów na koniec okresu
31.12.2018										
Materiały	16 884	-	(251)	-	(449)	(700)	1 489	16 184	-	16 184
Materiały pomocnicze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty w toku	6 814	-	-	-	(387)	(387)	-	6 427	-	6 427
Wyroby gotowe	21 532	-	(1 411)	11	(52)	(1 452)	105 184	20 080	-	20 080
Towary	2 827	-	(307)	-	-	(307)	126 911	2 520	-	2 520
Razem	48 057	-	(1 969)	11	(888)	(2 846)	233 584	45 211	-	45 211
w tym część długoterminowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31.12.2017										
Materiały	16 949	-	(180)	-	(71)	(251)	3 325	16 698	-	16 698
Materiały pomocnicze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty w toku	4 996	-	-	-	-	-	-	4 996	-	4 996
Wyroby gotowe	16 141	-	(1 464)	123	(70)	(1 411)	118 073	14 730	-	14 730
Towary	2 254	-	(642)	603	(268)	(307)	123 978	1 947	-	1 947
Razem	40 340	-	(2 286)	726	(409)	(1 969)	245 376	38 371	-	38 371
w tym część długoterminowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Odwrócenie odpisów aktualizujących wiąże się z ustaniem przyczyny powodującej objęcie składnika majątku odpisem aktualizującym, najczęściej występującym w związku ze sprzedażą lub zużyciem na potrzeby realizacji usług lub na potrzeby wewnętrzne Grupy. Skutki utworzenia oraz odwrócenia odpisów aktualizujących odnoszone są w pozostałe przychody i koszty.

2.6.6 Nota 6 Należności i rozliczenia międzyokresowe

2.6.6.1 Nota 6.1 Należności i rozliczenia międzyokresowe

	31.12.2018	31.12.2017
Należności z tytułu dostaw i usług:	42 181	50 907
- część długoterminowa	204	413
- część krótkoterminowa	41 977	50 494
Należności od jednostek powiązanych:	1 238	986
- część długoterminowa	-	-
- część krótkoterminowa	1 238	986
Przedpłaty:	1 521	1 439
- część długoterminowa	-	-
- część krótkoterminowa	1 521	1 439
Pozostałe należności:	2 915	3 178
- część długoterminowa	-	-
- część krótkoterminowa	2 915	3 178
Rozliczenia międzyokresowe czynne:	955	1 246
- część długoterminowa (bez aktywa z tyt. podatku dochodowego)	138	139
- część krótkoterminowa	817	1 107
Razem wartość brutto	48 810	57 756
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości na początek okresu (-)	(5 046)	(5 642)
Ujęcie w okresie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości (-)	(460)	(541)
Odwrocenie w okresie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości	1	1 137
Wykorzystanie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości	239	-
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(5 266)	(5 046)
Razem wartość netto	43 544	52 710

Odpisami aktualizującymi objęte są należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub upadłości, kwestionujących należności, a także w innych wypadkach, gdy ocena sytuacji gospodarczej i finansowej podmiotu wskazuje, że spłata należności w najbliższym czasie nie jest prawdopodobna.

Odpisu z tytułu utraty wartości należności dokonuje się, gdy istnieją obiektywne dowody na to, że jednostka nie będzie w stanie otrzymać wszystkich należnych kwot z uwzględnieniem stopnia ryzyka, jakie wiąże się z daną należnością. Należności zagrożone i dochodzone na drodze sądowej obejmowane są 100% odpisem aktualizującym.

Nie występuje istotne ryzyko uzależnienia od odbiorców.

Na podstawie umowy cesji globalnej należności z 21 września 2006 roku w związku z zawartą umową o współpracę nr 07/120/06/Z/PX wraz z aneksami, Emitent zabezpieczył limit kredytowy w wysokości 3 700 000 zł na produkty mBank S.A. Kwota zabezpieczenia wynosi 8 000 000 zł.

Na kwotę przedpłat na dzień 31 grudnia 2018 roku składają się zaliczki na zakup towarów i materiałów w kwocie 808 204,04 zł oraz zaliczki na cele inwestycyjne w kwocie 713 059,76 zł.

W związku z rozpoznaniem ryzykiem utraty należności kwotę 713 059,76 zł objęto odpisem aktualizującym.

Pozostałe należności krótkoterminowe to głównie rozrachunki o charakterze publicznoprawnym, które na dzień 31 grudnia 2018 roku wynoszą 537 499,63 zł, a na 31 grudnia 2017 roku wynoszą 1 059 603,86 zł oraz należności na kwotę 1 630 682,68 zł z tytułu kar umownych i należności o charakterze odszkodowawczym od firmy Skobud.

Należności od firmy Skobud zostały objęte 100% odpisem aktualizującym.

Rozliczenia międzyokresowe kosztów na dzień 31 grudnia 2018 roku obejmują głównie: koszty ubezpieczeń majątkowych w kwocie 168 530,92 zł, koszty uruchomienia produkcji u kooperantów 378 743,14 zł, koszty licencji w kwocie 165 763,34 zł oraz pozostałe koszty w kwocie 241 306,92 zł.

Rozliczenia międzyokresowe kosztów na dzień 31 grudnia 2017 roku obejmują głównie: koszty ubezpieczeń majątkowych w kwocie 229 981,42 zł, koszty uruchomienia produkcji u kooperantów 389 174,35 zł, koszty licencji w kwocie 145 484,39 zł oraz pozostałe koszty w kwocie 480 726,50 zł.

Nota 2.2 Analiza wiekowa należności przeterminowanych, nieobjętych odpisem z tytułu utraty wartości

	31.12.2018	31.12.2017
do 30 dni	3 020	3 447
od 30 do 60 dni	975	693
od 60 do 90 dni	288	59
od 90 do 180 dni	787	232
powyżej 180 dni	226	373
Razem należności przeterminowane	5 296	4 804

Powyżej przedstawione salda należności z tytułu dostaw i usług stanowią należności przeterminowane, na które nie utworzono odpisu aktualizującego, ponieważ w ocenie Grupy Kapitałowej nie nastąpiła zmiana jakości tego zadłużenia, w związku z czym nadal uznaje się je za ściągalne.

2.6.7 Nota 7 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności

	31.12.2018	31.12.2017
Środki pieniężne w banku i kasie	9 436	8 748
Lokaty krótkoterminowe	13 610	13 757
Razem	23 046	22 505

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych.

Lokaty bankowe oprocentowane są według stóp procentowych mieszczących się w przedziale od 0,19% do 1,70%.

Wartość środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazana w rachunku przepływów pieniężnych jest zgodna z wartością środków pieniężnych wykazanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

2.6.8 Nota 8 Aktywa trwałe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

	<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2017</u>
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży na początek okresu	3 264	0
Zwiększenia:	-	3 264
- nabycie	-	0
- z tytułu przekwalifikowania do inwestycji przeznaczonych do sprzedaży	-	3 264
- inne	-	0
Zmniejszenia:	3 264	0
- zbycie	3 264	0
- inne	-	0
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży na koniec okresu	-	3 264

Na podstawie uchwały NWZW ES-SYSTEM Wilkasy sp. z o.o. z dnia 6 października 2017 roku, w dniu 14 lutego 2018 roku w Rzeszowie zawarta została umowa sprzedaży nieruchomości położonej w Rzeszowie przy ul. Spichlerzowej oraz prawa wieczystego użytkowania za cenę netto 3.675.000,00 PLN plus należny podatek VAT.

W dniu 15 lutego 2018 roku należność spółki zależnej z tytułu sprzedaży nieruchomości została uregulowana.

2.6.9 Nota 9 Kapitał własny

Na dzień 31 grudnia 2018 roku kapitał podstawowy Emitenta wynosił 14 145 000,21 złotych i dzielił się na akcje następujących serii:

Na 31.12.2018	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Liczba akcji	Wartość nominalna jednej akcji w zł	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej w zł	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
seria A	Na okaziciela	Nieuprzywilejowane	100 000	0,33	33 000,00	gotówka	18.03.1999	Począwszy od wypłat
seria B	Na okaziciela	Nieuprzywilejowane	7 439 280		2 454 962,40	aport	28.06.1999	z zysku jaki będzie
seria C	Na okaziciela	Nieuprzywilejowane	4 220 720		1 392 837,60	gotówka	28.06.1999	przeznaczony
Seria D	Na okaziciela	Nieuprzywilejowane	240 000		79 200,00	gotówka	28.06.1999	do podziału za rok obrotowy 1999
Seria E	Na okaziciela	Nieuprzywilejowane	24 363 637		8 040 000,21	gotówka	10.01.2007	Począwszy od wypłat
Seria G	Na okaziciela	Nieuprzywilejowane	6 500 000		2 145 000,00	gotówka	04.04.2007	z zysku jaki będzie przeznaczony do podziału za rok obrotowy 2006
Liczba akcji razem			42 863 637			14 145 000,21		

Ograniczenia co do dysponowania kapitałem Spółki wynikają z uregulowań zawartych w Kodeksie Sądów Handlowych.

Na dzień 31.12.2018 roku i na dzień sporządzenia raportu rocznego tj. 25.03.2019 roku akcjonariuszami posiadającymi powyżej 5% akcji są:

Akcjonariusze	Liczba głosów na WZA	Liczba akcji	Udział w kapitale zakładowym oraz ogólnej liczbie głosów na WZA	Zmiana w stosunku do stanu z dnia 15.11.2018 r. czyli przekazania raportu za III kwartał 2018 r.
Augusta Investment Sp. z o.o.*- pośrednio Bożena Ciupińska	12 625 355	12 625 355	29,45%	Brak zmian
Bowen Investments S.a.r.l. - pośrednio Bogusław Pilszczek	8 587 265	8 587 265	20,04%	Brak zmian
Marta Pilszczek	3 538 090	3 538 090	8,25%	Brak zmian
Wysocki Spółka jawna - pośrednio Jacek Wysocki **	4 966 902	4 966 902	11,59%	Brak zmian
AVIVA OFE AVIVA Santander***	4 282 000	4 282 000	9,99%	Brak zmian
QUERCUS TFI S.A.****	2 159 738	2 159 738	5,04%	Brak zmian

* Nabycie 500 000 akcji- transakcja pakietowa, poza sesyjna z dnia 19.07.2018 r ;** 1.08.2018 r spółka Hedland Sp. z o.o. została przekształcona w spółkę pod nazwą Wysocki Spółka Jawna;*** 22.11.2018 zmiana nazwy z Aviva OFE na Aviva OFE Aviva Santander, stan posiadania akcji według rejestracji na WZ 17.05.2018; **** stan posiadania akcji według rejestracji na WZ 19.05.2016

Na dzień 31 grudnia 2017 roku kapitał podstawowy Emitenta wynosił 14 145 000,21 złotych i dzielił się na akcje następujących serii:

Na 31.12.2017	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Liczba akcji	Wartość nominalna jednej akcji w zł	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej w zł	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
seria A	Na okaziciela	Nieuprzywilejowane	100 000	0,33	33 000,00	gotówka	18.03.1999	Począwszy od wypłat z zysku jaki będzie przeznaczony do podziału za rok obrotowy 1999
seria B	Na okaziciela	Nieuprzywilejowane	7 439 280		2 454 962,40	aport	28.06.1999	
seria C	Na okaziciela	Nieuprzywilejowane	4 220 720		1 392 837,60	gotówka	28.06.1999	
Seria D	Na okaziciela	Nieuprzywilejowane	240 000		79 200,00	gotówka	28.06.1999	
Seria E	Na okaziciela	Nieuprzywilejowane	24 363 637		8 040 000,21	gotówka	10.01.2007	Począwszy od wypłat z zysku jaki będzie przeznaczony do podziału za rok obrotowy 2006
Seria G	Na okaziciela	Nieuprzywilejowane	6 500 000		2 145 000,00	gotówka	04.04.2007	
Liczba akcji razem			42 863 637		14 145 000,21			

Ograniczenia co do dysponowania kapitałem Spółki wynikają z uregulowań zawartych w Kodeksie Spółek Handlowych.

Na dzień 31.12.2017 r i na dzień przekazania raportu rocznego tj. 29 marca 2018 roku akcjonariuszami posiadającymi powyżej 5% akcji byli:

Akcjonariusze	Liczba głosów na WZA	Liczba akcji	Udział w kapitale zakładowym oraz ogólnej liczbie głosów na WZA	Zmiana w stosunku do stanu z dnia 15.11.2017 r. czyli przekazania raportu za III kwartał 2017 r.
Augusta Investment Sp. z o.o. - pośrednio Bożena Ciupińska	12 125 355	12 125 355	28,29%	Brak zmian
Bowen Investments S.a.r.l. – pośrednio Bogusław Pilszczek	8 587 265	8 587 265	20,04%	Brak zmian
Marta Pilszczek	3 538 090	3 538 090	8,25%	Brak zmian
Hedland Sp. z o.o. – pośrednio Jacek Wysocki	4 966 902	4 966 902	11,59%	Brak zmian
AVIVA OFE	4 282 000	4 282 000	9,99%	Brak zmian
QUERCUS TFI S.A.	2 159 738	2 159 738	5,04%	Brak zmian

2.6.10 Nota 10 Kapitały rezerwowe, zapasowe i kapitały z aktualizacji wycen

01.01.2018 - 31.12.2018	Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Kapitał rezerwowy z tytułu różnic kursowych	Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny	Razem
Saldo na początek okresu	102 730	17 485	(2)	(185)	120 028
Korekta błędu podstawowego (wycena programu motywacyjnego i rezerw aktuarialnych)		-	-	-	-
Saldo na początek okresu po korekcie	102 730	17 485	(2)	(185)	120 028
Zyski/straty z tyt. aktualizacji wyceny	-	-	-	-	-
Podział zysku	3 164	-	-	-	3 164
Dywidenda	(13 392)	-	-	-	(13 392)
Nadwyżka ceny emisyjnej akcji nad nominalną	-	-	-	-	-
Różnice kursowe z wyceny jednostek działających zagranicą	-	-	1	-	1
Zyski/straty aktuarialne	-	-	-	(220)	(220)
Wycena programu motywacyjnego	-	-	-	-	-
Saldo na koniec okresu	92 502	17 485	(1)	(405)	109 581
01.01.2017 - 31.12.2017	Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Kapitał rezerwowy z tytułu różnic kursowych	Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny	Razem
Saldo na początek okresu	96 533	17 485	-	(45)	113 973
Korekta błędu podstawowego (wycena programu motywacyjnego i rezerw aktuarialnych)		-	-	-	-
Saldo na początek okresu po korekcie	96 533	17 485	-	(45)	113 973
Zyski/straty z tyt. aktualizacji wyceny	-	-	-	-	-
Podział zysku	6 197	-	-	-	6 197
Dywidenda	-	-	-	-	-
Nadwyżka ceny emisyjnej akcji nad nominalną	-	-	-	-	-
Różnice kursowe z wyceny jednostek działających zagranicą (korekta z przeklasyfikowania)	-	-	(2)	-	(2)
Zyski/straty aktuarialne	-	-	-	(140)	(140)
Wycena programu motywacyjnego	-	-	-	-	-
Saldo na koniec okresu	102 730	17 485	(2)	(185)	120 028

Kapitał rezerwowy powstał w wyniku inkorporacji spółki zależnej w 2003 roku i nie podlega podziałowi oraz na skutek obniżenia wartości akcji w 2006 roku o kwotę 8 040 000 zł.

Wzrost kapitału rezerwowego w 2008 roku o kwotę 366 563,24 zł wystąpił na skutek wyceny programu motywacyjnego. Program Motywacyjny obejmował lata 2007-2009 i został zakończony w 2010 roku.

Ograniczenia w dysponowaniu kapitałem zapasowym i rezerwowym wynikają z Kodeksu Spółek Handlowych

2.6.11 Nota 11 Rezerwy

01.01.2018 - 31.12.2018	Rezerwy na świadczenia pracownicze i podobne	Pozostałe rezerwy	Razem
Wartość na początek okresu, w tym:	4 932	2 128	7 060
-krótkoterminowe na początek okresu	2 604	2 068	4 672
-długoterminowe na początek okresu	2 328	60	2 388
Zwiększenia	860	471	1 331
-utworzone w okresie i zwiększenie istniejących	860	471	1 331
Zmniejszenia	75	85	160
-wykorzystane w ciągu roku	75	80	155
-rozwiązane, ale niewykorzystane	-	5	5
Wartość na koniec okresu w tym:	5 717	2 514	8 231
-krótkoterminowe na koniec okresu	3 175	2 459	5 634
-długoterminowe na koniec okresu	2 542	55	2 597

01.01.2017 - 31.12.2017	Rezerwy na świadczenia pracownicze i podobne	Pozostałe rezerwy	Razem
Wartość na początek okresu, w tym:	4 505	2 474	6 979
-krótkoterminowe na początek okresu	2 379	2 418	4 797
-długoterminowe na początek okresu	2 126	56	2 182
Zwiększenia	990	148	1 138
-utworzone w okresie i zwiększenie istniejących	990	148	1 138
Zmniejszenia	563	494	1 057
-wykorzystane w ciągu roku	15	494	509
-rozwiązane, ale niewykorzystane	548	-	548
Wartość na koniec okresu w tym:	4 932	2 128	7 060
-krótkoterminowe na koniec okresu	2 604	2 068	4 672
-długoterminowe na koniec okresu	2 328	60	2 388

Zasadniczą pozycję rezerw stanowią rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe, które zostały ustalone metodami aktuarialnymi przez firmę Prospecto Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Metoda wykorzystana do obliczeń jest zgodna z MSR 19, jest to metoda prognozowanych świadczeń narosłych w funkcji stażu pracy. Istota tej metody polega na postrzeganiu narastającego stażu pracy jako powodującego narastanie zobowiązań zakładu pracy do wypłaty świadczeń pozapłatcowych w przyszłości. W świetle definicji wartość przyszłych zobowiązań obliczana jest jako część przyszłych świadczeń oszacowana przy uwzględnieniu prognozowanego wynagrodzenia stanowiącego podstawę ich naliczania. W oparciu o MSR 19 do wyznaczenia stopy dyskontowej wykorzystano rentowność 10-letnich obligacji skarbowych wynoszącą 3%. Jako długookresową, roczną stopę wzrostu wynagrodzeń przyjęto nominalnie od 2% do 3,5%. Przy wyznaczaniu zobowiązań zostały uwzględnione prawdopodobieństwa osiągnięcia uprawnień do świadczeń dodatkowych. Przez prawdopodobieństwo osiągnięcia uprawnień do odprawy rentowej oraz odprawy

pośmiertnej rozumie się odpowiednio prawdopodobieństwo inwalidztwa oraz zgonu pracownika przed osiągnięciem wieku emerytalnego, pod warunkiem pozostania w stosunku pracy z obecnym pracodawcą.

Od dnia 1 stycznia 2013 roku Spółka zależna przelewa na wydzielony rachunek składki na poczet przyszłych wypłat nagród jubileuszowych w wysokości zależnej od stażu pracy pracownika.

Rezerwy na odprawy emerytalno-rentowe oraz nagrody jubileuszowe wykazują stan na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 2 863 512,39 zł i 2 587 553,30 zł. Ponadto Grupa Kapitałowa utworzyła rezerwy na niewykorzystane urlopy, których stan na 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku kształtuje się na poziomie odpowiednio 1 749 422,94 zł i 1 334 737,68 zł, na premie kwartalne dla pracowników, których stan na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku wynosi odpowiednio 1 103 649,90 zł i 1 009 873,72 zł.

Pozostałe rezerwy dotyczą pozycji niezafakturowanych usług, których wartość na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku wynosi odpowiednio 1 000 221,75 zł i 842 115,25 zł, prowizji od gwarancji bankowych na kwotę 73 603,00 zł i 189 771,00 zł, kosztów napraw gwarancyjnych w kwocie 366 605,00 zł na koniec grudnia 2018 roku i 212 248,66 zł na koniec grudnia 2017 roku oraz rezerw na korekty sprzedaży, których stan na 31.12.2018 r. i 31.12.2017 r. wynosi odpowiednio 1 073 897,82 zł i 883 767,68 zł.

Wyszczególnienie	Odprawy emerytalne	Odprawy rentowe	Odprawy pośmiertne	Razem
01.01.2018	2 076	59	453	2 588
Koszty bieżącego zatrudnienia	114	6	44	164
Koszty odsetek	61	2	13	76
Świadczenia wypłacone	(227)	(3)	-	(230)
Zyski/(straty) aktuarialne	260	-	6	266
<i>w tym z tytułu zmian założeń finansowych</i>	1 869	(1 798)	12	83
<i>w tym z tytułu zmian założeń demograficznych</i>	-	-	-	-
<i>w tym inne</i>	(1 609)	1 795	(6)	180
31.12.2018	2 284	64	516	2 864

Wyszczególnienie	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalne	Odprawy rentowe	Odprawy pośmiertne	Razem
01.01.2017	510	2 101	54	425	3 090
Koszty bieżącego zatrudnienia		97	5	40	142
Koszty odsetek		60	2	13	75
Świadczenia wypłacone	(598)	(384)	(2)	-	(984)
Zyski/(straty) aktuarialne	88	202		(26)	264
<i>w tym z tytułu zmian założeń finansowych</i>	-	35	1	9	45
<i>w tym z tytułu zmian założeń demograficznych</i>	-	13		(28)	(15)
<i>w tym inne</i>	89	13	(1)	(7)	94
31.12.2017	-	2 076	59	452	2 587

2.6.12 Nota 12 Kredyty i pożyczki

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku w Grupie nie występowały zobowiązania z tytułu kredytów.

Emitent posiada umowę o współpracy z mBank S.A., nr 07/120/06/Z/PX, w ramach której posiada limit kredytowy na korzystanie z produktów banku do kwoty 6 700 000 zł, w tym na podstawie aneksu nr 19, w terminie od 4 lipca do dnia 13 grudnia 2018 r., do korzystania z kredytu w rachunku bieżącym do wysokości 3 000 000 zł. Zabezpieczenie

umowy o współpracę stanowi cesja globalna należności z dnia 21 września 2006 roku do kwoty 8 000 000 zł oraz weksel własny in blanco.

Umowa o współpracy zgodnie z aneksem nr 20 z dnia 12 grudnia 2018 roku obowiązuje do dnia 13 grudnia 2019 roku, a ostateczny termin ważności gwarancji został utrzymany do dnia 6 grudnia 2022 roku.

2.6.13 Nota 13 Pozostałe zobowiązania finansowe

2.6.13.1 Nota 13.1 Leasing finansowy

Przyszłe minimalne opłaty leasingowe oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto.

	31.12.2018		31.12.2017	
	Wartość bieżąca minimalnych opłat	Minimalne opłaty	Wartość bieżąca minimalnych opłat	Minimalne opłaty
w okresie do 1 roku	762	814	407	438
w okresie od 1 roku do 5 lat	988	1 031	755	799
w okresie powyżej 5 lat	-	-	-	-
Razem	1 750	1 845	1 162	1 237

Grupa Kapitałowa, na podstawie zawartych w latach 2015-2018 umów leasingu finansowego z BMW Leasing S.A. i PKO Leasing S.A., Volkswagen Leasing, Toyota Leasing Polska S.A., użytkuje środki transportu o wartości 3 628 953,87 zł. Umowy zawarte są na okres od 3 do 5 lat.

Koszty ujęte w rachunku zysków i strat, w okresie zakończonym 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku wyniosły odpowiednio 621 074,24 zł i 466 299,90 zł.

2.6.13.2 Nota 13.2 Leasing operacyjny

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Dzierżawa pomieszczeń biurowych i magazynowych od ES-SYSTEM RE Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 2, 30-701 Kraków	1 370	1 405
Dzierżawa pomieszczeń biurowych w Gdańsku od B1- „OP3” Sp. z o.o., S.K.A., ul. Stefana Batorego 16/1a, 80-251 Gdańsk	1	121
Dzierżawa pomieszczeń biurowych w Gdańsku od GNT Ventures Gdańsk Sp. z o.o., ul. Gnilna 2, 80-847 Gdańsk	47	1
Dzierżawa pomieszczeń biurowych w Poznaniu od Liga Obrony Kraju, ul. Niezlomnych 1, 61-894 Poznań	96	87
Dzierżawa pomieszczeń biurowych w Szczecinie od BBPark Sp. z o.o., ul. 1-go Maja 39, 71-627 Szczecin	23	10
Dzierżawa pomieszczeń biurowych w Gliwicach od Górnośląska Agencja Przedsiębiorczości i Rozwoju Sp. z o.o., ul. Wincentego Pola 16, 44-100 Gliwice	41	40
Dzierżawa pomieszczeń biurowych w Warszawie Sokołowo Sp. z o.o., Al. Wincentego Witosa 31, 00-710 Warszawa (wcześniej: od Jazon Sp. z o.o. Z.P.Ch., ul. Stanisława Dubois 15/1, 78-100 Kołobrzeg)	207	196
Dzierżawa pomieszczeń biurowych w Rzeszowie od Zakład Mechaniczny Artur Wikiera Spółka Jawna, Kosina 441, 37-112 Kosina	41	41
Dzierżawa pomieszczeń biurowych w Lublinie od ELPIE Nieruchomości Sp.z o.o., ul. Inżynierska 3, 20-484 Lublin	8	5
Dzierżawa pomieszczeń biurowych w Łodzi od Invest Grzegorz Dąbrowski, ul. Cała 45 a, 97-300 Piotrków Trybunalski	0	0

Dzierżawa pomieszczeń biurowych w Łodzi od BMT-PP Sp. z o.o., ul. M. Skłodowskiej-Curie 30 lok. 84, 90-571 Łódź	52	52
Dzierżawa pomieszczeń biurowych we Wrocławiu od Andrzej Konwent Zakład Usług Wysokościowych, pl. Kościuszki 7-8/1, 50-028 Wrocław	51	50
Dzierżawa pomieszczeń biurowych we Wrocławiu od Vision Five Sp. z o.o. Sk., ul. Zwycięska 41, 53-033 Wrocław	43	0
Dzierżawa pomieszczeń biurowych w Giżycku od ES-SYSTEM Wilkasy Sp. z o.o., ul. Olsztyńska 2, 11-500 Giżycko	23	23
Dzierżawa pomieszczeń laboratorium w Giżycku od ES-SYSTEM Wilkasy Sp. z o.o., ul. Olsztyńska 2, 11-500 Giżycko	75	46
Dzierżawa pomieszczeń magazynowych w Dobczycach od ES-SYSTEM NT Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 2, 30-701 Kraków	27	40
Środki trwale pozabilansowe, razem	2 105	2 117

Grupa Kapitałowa nie prowadzi ewidencji wartościowej środków trwałych pozabilansowych. Poniesione koszty związane z dzierżawą środków trwałych przedstawia powyższa tabela.

W prezentowanym okresie Grupa Kapitałowa jako leasingobiorca operacyjny była stroną umów dotyczących wynajmu powierzchni biurowej i magazynowej. Umowy leasingowe oparte były na zasadach umów na czas nieokreślony. W przyszłych okresach, przy założeniu kontynuowania umów przy niezmienionych warunkach, opłaty miesięczne będą wynosiły około 176 079 zł.

2.6.14 Nota 14 Zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług od jednostek pozostałych:	19 939	19 066
- część długoterminowa	-	2
- część krótkoterminowa	19 939	19 064
Przedpłaty:	545	1 399
- część długoterminowa	-	-
- część krótkoterminowa	545	1 399
Pozostałe zobowiązania:	6 641	8 024
- część długoterminowa	559	602
- część krótkoterminowa	6 082	7 422
Razem	27 125	28 489

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj termin płatności mieszczący się w okresie od 3 do 120 dni.

Zobowiązania o charakterze publiczno-prawnym wynoszą na 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku odpowiednio: 4 022 285,96 zł i 5 312 025,67 zł.

Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń wynoszą na 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku odpowiednio: 1 141 829,96 zł i 1 158 374,01 zł.

Zobowiązania z tytułu dostaw inwestycyjnych wynoszą na 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku odpowiednio: 665 424,77 zł i 741 643,86 zł.

Ponadto na kwotę pozostałych zobowiązań na dzień 31 grudnia 2018 roku składają się głównie zobowiązania wobec Starostwa Powiatowego w Giżycku z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntu w prawo własności w kwocie 595 818,11 zł.

2.6.15 Nota 15 Rozrachunki z tytułu podatku dochodowego

	31.12.2018	31.12.2017
Należności z tytułu podatku dochodowego	669	1 535
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	60	6

2.6.16 Nota 16 Przychody z tytułu sprzedaży produktów, towarów i materiałów

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Przychody ze sprzedaży produktów	155 933	154 859
Przychody ze sprzedaży usług	4 998	6 946
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	30 800	27 894
Razem	191 731	189 699

2.6.17 Nota 17 Przychody z tytułu sprzedaży produktów, towarów i materiałów – struktura geograficzna

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Kraj	155 775	148 101
Eksport	35 956	41 598
Razem	191 731	189 699

2.6.18 Nota 18 Koszty rodzajowe

2.6.18.1 Nota 18.1 Koszty rodzajowe

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Amortyzacja środków trwałych	9 220	8 684
Amortyzacja wartości niematerialnych	354	289
Koszty świadczeń pracowniczych	65 274	60 293
Zużycie surowców i materiałów pomocniczych	93 857	96 230
Koszty usług obcych	19 972	17 577
Koszty podatków i opłat	1 674	1 670
Pozostałe koszty	5 598	5 051
Razem koszty rodzajowe	195 949	189 794
Koszty marketingu i dystrybucji	49 142	43 102
Koszty ogólnego zarządu	22 019	22 188
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	115 025	117 921
Razem	186 186	183 211

2.6.18.2 Nota 18.2 Koszty świadczeń pracowniczych

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Koszty wynagrodzeń	53 950	49 851
Koszty ubezpieczeń społecznych	9 212	8 422
Koszty świadczeń pracowniczych pozostałe	2 112	2 020
Razem	65 274	60 293

Koszty wynagrodzeń obejmują wynagrodzenia płatne zgodnie z warunkami zawartych umów o pracę z poszczególnymi pracownikami. Koszty ubezpieczeń społecznych obejmują świadczenia z tytułu ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, wypadkowego oraz składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Fundusz Pracy.

Spółki Grupy zobowiązane są do tworzenia Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS). Odpisy na powyższy fundusz obciążają koszty działalności Spółki i powodują konieczność zablokowania środków funduszu na wydzielonym rachunku bankowym.

2.6.19 Nota 19 Pozostałe przychody

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Dotacje państwowe	152	220
Zysk na sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	457	-
Odwrocenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów	174	1 829
Rozwiązanie rezerw	313	801
Należne i otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	463	84
Umorzone zobowiązania	-	16
Ujawnione nadwyżki majątku	107	131
Zwrócone koszty postępowania sądowego	23	20
Zwrócony podatek VAT zapłacony zagranicą	105	84
Wynagrodzenie płatnika	11	10
Przychody z najmu i re-fakturowania usług	413	358
Otrzymane bonusy od kontrahentów	5	4
Pozostałe	202	85
Razem	2 425	3 642

Do pozostałych przychodów Grupa Kapitałowa zalicza przychody i zyski niezwiązane w sposób bezpośredni z działalnością operacyjną. Do tej kategorii zaliczane są otrzymane odszkodowania, rozwiązane rezerw, odwrócone odpisy aktualizujące, otrzymane od kontrahentów bonusy po transakcyjne oraz otrzymane dotacje, oraz zwrócony podatek VAT zapłacony zagranicą. Do tej kategorii zaliczane są zyski ze sprzedanych aktywów trwałych, otrzymane odszkodowania, rozwiązane rezerwy oraz otrzymane dotacje.

Odpisy aktualizujące utworzono w momencie powstania ryzyka nieotrzymania należności od kontrahenta. Odwrócenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości należności nastąpiło w momencie zapłaty należności przez kontrahenta lub w wyniku egzekucji należności na drodze komorniczej.

Otrzymane odszkodowania obejmują głównie szkody dotyczące ubezpieczonych środków transportu oraz utraconych należności od kontrahentów zagranicznych objętych ubezpieczeniem kredytu kupieckiego.

2.6.20 Nota 20 Pozostałe koszty

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Strata na sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	10	139
Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnej	-	82
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności	460	541
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości zapasów i środków trwałych	923	316
Utworzenie rezerw (wynik)	34	91
Koszty likwidacji towarów i materiałów	535	966
Odpisane należności przedawnione	2	2
Odszkodowania, kary, grzywny, odprawy dla pracowników	49	29
Darowizny	9	30
Niedobory składników majątku	80	103
Pozostałe	280	164
Razem	2 382	2 463

Do pozostałych kosztów Grupa Kapitałowa zalicza koszty i straty niezwiązane w sposób bezpośredni z działalnością operacyjną. Kategoria ta obejmuje odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, poniesione koszty z tytułu szkód, rezerwy na przyszłe zobowiązania, koszty likwidacji oraz różnic inwentaryzacyjnych dotyczące zapasów, straty na sprzedaży rzeczowego majątku trwałego, odpisy amortyzacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych, przekazane darowizny oraz spisane przedawnione należności.

Koszty likwidacji towarów i materiałów obejmują likwidację opakowań uszkodzonych oraz innych surowców nie nadających się do procesu produkcji lub tych, które trwale utraciły wartość handlową.

Różnice inwentaryzacyjne obejmują niedobory - niezawinione z uwagi na znikomą ich wartość w stosunku do obrotów w danym roku.

Pozostałe koszty obejmują również przekazane darowizny w formie rzeczowej oraz pieniężnej na rzecz innych jednostek, w tym jednostek pożytku publicznego.

2.6.21 Nota 21 Przychody finansowe

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Przychody z tytułu odsetek	286	194
Razem	286	194

Do przychodów finansowych klasyfikowane są przychody z tytułu odsetek, różnice kursowe oraz wyniki zbycia składników działalności inwestycyjnej.

2.6.22 Nota 22 Koszty finansowe

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Koszty odsetek, w tym dotyczące:	148	128
- handlowe	14	11
- aktuarialne	76	74
- pozostałe	4	2
- leasing	54	41
Straty z tytułu różnic kursowych	26	450
Pozostałe	8	2
Razem	182	580

Do kosztów finansowych klasyfikowane są koszty z tytułu wykorzystywania zewnętrznych źródeł finansowania, straty z tytułu różnic kursowych oraz wyniki zbycia składników działalności inwestycyjnej.

2.6.23 Nota 23 Podatek dochodowy

2.6.23.1 Nota 23.1 Główne składniki obciążenia / uznania podatkowego w rachunku zysków i strat

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Bieżący podatek dochodowy	1 162	981
- bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	1 162	981
Odroczony podatek dochodowy	(1 078)	(724)
- obciążenie z tytułu podatku odroczonego dotyczące powstania i odwracania się różnic przejściowych, przypisane działalności kontynuowanej	(1 078)	(724)
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat, w tym:	84	257
- przypisane działalności kontynuowanej	84	257

Bieżące obciążenie podatkowe obliczane jest na podstawie obowiązujących przepisów podatkowych. Zastosowanie tych przepisów różnicuje zysk (stratę) podatkową od księgowego zysku (straty) netto, w związku z wyłączeniem przychodów nie podlegających opodatkowaniu i kosztów nie stanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

2.6.23.2 Nota 23.2 Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem z podatkiem dochodowym wykazany w rachunku zysków i strat

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	5 692	7 281
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	5 692	7 281

Stawka podatkowa (w %)	19	19
Obciążenie podatkowe według zastosowanej stawki podatkowej przed korektą	1 081	1 383
Korekty kosztów i przychodów, z tego:	(1 171)	(567)
Koszty bilansowe niezaliczane do kosztów podatkowych	1 119	1 083
Przychody bilansowe niestanowiące przychodów podatkowych	(2 290)	(1 650)
Korekty konsolidacyjne Grupy w tym:	1 252	165
- dywidendy od spółek zależnych	-	-
- pozostałe	1 252	165
Podatek odroczony	(1 078)	(724)
Obciążenie/uznanie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	84	257

2.6.23.3 Nota 23.3 Odroczony podatek dochodowy

	Bilans		RZiS		Kapitał z aktualizacji wyceny	
	31.12.2018	31.12.2017	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 505	3 974	-	-		
Różnice przejściowe:	-	-	-	-		
- różnice pomiędzy amortyzacją podatkową i bilansową	3 367	3 905	(538)	(529)		
- niezapłacone odsetki od należności	-	-	-	-		
- różnice kursowe z wyceny bilansowej rozrachunków	2	7	(5)	-		
- odsetki od lokat	2	-	2	-		
- odsetki aktuarialne	-	-	-	-	-	-
- leasing	130	62	68			
- pozostałe	4	-	4	(16)		
Aktywa brutto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 042	2 388	-	-		
Odpisy aktualizacyjne wartość aktywów	521	373	(148)	75		
Różnice kursowe z wyceny bilansowej	2	28	26	(23)		
Rezerwy na świadczenia pracownicze	1 428	1 272	(111)	(138)	(45)	36
Ulga B+R możliwa do odliczenia	230	-	(230)			
Pozostałe	861	715	(146)	(93)		
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego po kompensacie	3 503	3 968	-	-		
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego po kompensacie	3 040	2 382	-	-	(45)	36
Obciążenie/uznanie wyniku z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-	(1 078)	(724)		

W związku z przejściowymi różnicami między podstawą opodatkowania a zyskiem (stratą) wykazaną w sprawozdaniu finansowym tworzony jest podatek odroczony. Odroczony podatek został wykazany w tabeli przed dokonaniem kompensaty aktywów i rezerwy z tytułu odroczonego podatku.

2.6.23.4 Nota 34.4 Efektywna stopa podatkowa

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Zysk brutto	5 692	7 281
Stawka podatku	19%	19%
Podatek dochodowy	1 081	1 383
Podatek od trwałych różnic w opodatkowaniu	(2 264)	174
W tym:		
Podatek od dochodu zwolnionego	(2 201)	(-877)
Podatek od odliczonej ulgi podatkowej	(64)	(178)
Podatek od przejściowych różnic w opodatkowaniu,	1 120	(248)
Różnice w stawkach opodatkowania spółek zależnych	(27)	-
Podatek od korekt konsolidacyjnych	1 252	2
Podatek dochodowy	1 162	256
Efektywna stawka podatkowa	20%	4%

2.6.24 Nota 24 Zysk na akcję

	31.12.2018	31.12.2017
Działalność kontynuowana		
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Spółki (tys. zł)	5 608	7 024
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 863 637	42 863 637
Podstawowy zysk na akcję (w zł na jedną akcję)	0,13	0,16
Rozwodniony zysk na akcję	0,13	0,16
Działalność zaniechana		
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Spółki (tys. zł)	-	-
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	-	-
Podstawowy zysk na akcję (w zł na jedną akcję)	-	-
Rozwodniony zysk na akcję	-	-
Działalność kontynuowana i zaniechana		
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Spółki (tys. zł)	5 608	7 024
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 863 637	42 863 637
Podstawowy zysk na akcję (w zł na jedną akcję)	0,13	0,16
Rozwodniony zysk na akcję	0,13	0,16

Zysk netto na akcję został ustalony zgodnie z treścią MSR 33 „Zysk przypadający na jedną akcję”.

Na dzień 31.12.2018 r. - podstawowa liczba akcji obejmuje 42 863 637 akcji serii A,B,C,D,E,G

Na dzień 31.12.2017 r. - podstawowa liczba akcji obejmuje 42 863 637 akcji serii A,B,C,D,E,G

Zysk na akcję na 31.12.2018 r.: $5\,607\,393,39 / 42\,863\,637 = 0,13$ zł

Zysk na akcję na 31.12.2017 r.: $7\,024\,455,38 / 42\,863\,637 = 0,16$ zł

Rozwodniony zysk na akcję, na 31.12.2018 r.: $5\,607\,393,39 / 42\,863\,637 = 0,13$ zł

Rozwodniony zysk na akcję, na 31.12.2017 r.: $7\,024\,455,38 / 42\,863\,637 = 0,16$ zł

2.6.25 Nota 25 Niepewność kontynuacji działalności

Nie występuje niepewność co do kontynuowania działalności.

2.6.26 Nota 26 Transakcje z podmiotami powiązаныmi

2.6.26.1 Nota 26.1 Kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązаныmi

Podmiot powiązany	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych		Zakupy od podmiotów powiązanych		Wynagrodzenia	
	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Jednostki z udziałem kluczowych członków kadry zarządzającej	3	1	1 370	1 405	-	-
Znaczący Akcjonariusze	-	-	-	-	-	-
Członkowie Zarządu i RN	-	-	-	-	4 130	3 978
Inne powiazania	484	1 497	-	1	-	-
Razem	487	1 498	1 370	1 406	4 130	3 978

2.6.26.2 Nota 26.2 Kwoty rozrachunków z podmiotami powiązаныmi

Podmiot powiązany	Należności od podmiotów powiązanych		Zobowiązania od podmiotów powiązanych	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Jednostki z udziałem kluczowych członków kadry zarządzającej	-	-	-	-
Inne powiazania	1 238	986	-	-
Jednostki zależne	-	-	-	-
Znaczący akcjonariusze	-	-	-	-
Razem	1 238	986	-	-

Należności od innych jednostek powiązanych na dzień 31 grudnia 2018 r. i 31 grudnia 2017 r., zostały objęte odpisem aktualizacyjnym, który wynosił odpowiednio 862 973,24 zł i 985 729,92 zł.

Transakcje handlowe zawierane z podmiotami powiązаныmi w zakresie kupna i sprzedaży wyrobów i usług zawierane są na zasadach rynkowych z uwzględnieniem rabatów i upustów stanowiących element polityki stosowanej wobec odbiorców hurtowych.

Przedstawione wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej Emitenta posiadają wyłącznie charakter świadczeń krótkoterminowych.

2.6.27 Nota 27 Inwestycje w jednostkach zależnych

27 września 1999 roku jednostka dominująca w drodze nabycia objęła kontrolą ES-SYSTEM Wilkasy Sp. z o.o., wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Olsztynie VIII Wydział Gospodarczy pod numerem 0000015579. Podstawowym przedmiotem działalności spółki jest produkcja i sprzedaż lamp elektrycznych. W październiku 2003 roku Spółka poprzez inkorporację spółki zależnej ES Spółka z o.o. w Wilkasach objęła 100% udziałów w ES-SYSTEM Wilkasy i 100% w ogólnej licznie głosów.

18 maja 2007 roku ES-SYSTEM S.A. objęła 17 000 nowo utworzonych udziałów na łączną kwotę 8 500 000 zł. Podwyższenie kapitału do kwoty 43 726 000 zł zostało zarejestrowane w dniu 20.07.2007 r.

3 grudnia 2007 roku ES-SYSTEM S.A. objęła 12 000 nowo utworzonych udziałów na łączną kwotę 6 000 000 zł. Podwyższenie kapitału do kwoty 49 726 000 zł zostało zarejestrowane w dniu 12.12.2007 r.

21 kwietnia 2008 roku ES-SYSTEM S.A. objęła 14 000 nowo utworzonych udziałów na łączną kwotę 7 000 000 zł. Podwyższenie kapitału do kwoty 56 726 000 zł zostało zarejestrowane w dniu 07.05.2008 r.

31 marca 2014 roku Sąd Rejonowy w Olsztynie, VIII Wydział Gospodarczy KRS, zarejestrował połączenie spółki ES-SYSTEM Rzeszów Sp. z o.o. ze spółką ES-SYSTEM Wilkasy Sp. z o.o.

Połączenie ES-SYSTEM Wilkasy Sp. z o.o. (spółka Przejmująca) z ES-SYSTEM Rzeszów Sp. z o.o. (spółka Przejmowana) zostało dokonane poprzez przeniesienie całego majątku spółki Przejmowanej na spółkę Przejmującą w trybie art. 492, par 1, pkt. 1 KSH.

W ramach połączenia kapitał zakładowy spółki Przejmującej został podwyższony z kwoty 56 726 000,00 zł do kwoty 63 741 500,00 zł poprzez utworzenie 14 031 nowych udziałów o wartości nominalnej 500 zł każdy.

Wszystkie nowe udziały w podwyższonym w ten sposób kapitale zakładowym należą do Emitenta.

Metoda łączenia udziałów zastosowana przez Grupę polegała na sumowaniu wartości pozycji pochodzących z ksiąg rachunkowych spółki przejmującej i przejmowanej, z uwzględnieniem wyłączeń wzajemnych transakcji, rozrachunków i niezrealizowanych zysków tkwiących w aktywach.

W prezentowanych okresach spółka zależna podlegała konsolidacji metodą pełną.

20 września 2006 roku jednostka dominująca nabyła od osób fizycznych udziały w spółce ES-SYSTEM Rzeszów Sp. z o.o. z siedzibą w Rzeszowie, zarejestrowanej przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem 0000117152, obejmując 100% udziałów spółki o kapitale zakładowym w wysokości 75 000 zł.

zł. W latach 2007 -2009 ES-SYSTEM S.A. zwiększyła swoje zaangażowanie w spółce zależnej ES-SYSTEM Rzeszów Sp. z o.o. poprzez nowoutworzone udziały do wysokości 7 015 500 kapitału zakładowego

31 marca 2014 roku Sąd Rejonowy w Olsztynie, VIII Wydział Gospodarczy KRS, zarejestrował połączenie spółki ES-SYSTEM Rzeszów Sp. z o.o. ze spółką ES-SYSTEM Wilkasy Sp. z o.o.

Połączenie ES-SYSTEM Wilkasy Sp. z o.o. (spółka Przejmująca) z ES-SYSTEM Rzeszów Sp. z o.o. (spółka Przejmowana) zostało dokonane poprzez przeniesienie całego majątku spółki Przejmowanej na spółkę Przejmującą w trybie art. 492, par 1, pkt. 1 KSH.

W związku z rejestracją połączenia, na dzień 31 marca 2014 roku ES-SYSTEM Rzeszów Sp. z o.o. została wykreślona z rejestru przedsiębiorców KRS.

Dane finansowe ES-SYSTEM Rzeszów Sp. z o.o. za okres od 1 stycznia do 31 marca 2014 roku zostały odzwierciedlone w sprawozdaniu finansowym ES-SYSTEM Wilkasy Sp. z o.o. będącej spółką przejmującą.

W poprzednich okresach sprawozdawczych spółka podlegała konsolidacji metodą pełną.

W dniu 3 lipca 2009 roku jednostka dominująca utworzyła nową spółkę zależną pod nazwą ES-SYSTEM NT Sp. z o.o. obejmując 100% udziałów o wartości 50 000 zł. Spółka w organizacji została zarejestrowana w dniu 27 lipca 2009 roku. W dniu 22 lipca 2009 roku podjęto uchwałę o wniesieniu przez udziałowca dopłaty do kapitału w kwocie 2 000 000 zł.

22 lipca 2009 roku Emitent zawarł trójstronne porozumienie ze spółką ES-SYSTEM NT i Krakowskim Parkiem Technologicznym o zaliczeniu kaucji wniesionej przez ES-SYSTEM S.A. w kwocie 1 948 449,80 zł tytułem rozliczenia zobowiązania wynikającego z zadeklarowanej dopłaty do kapitału na kwotę 2 000 000 zł.

23 lipca 2009 roku podjęto uchwałę o zwrocie dopłaty do kapitału w kwocie 2 000 000 zł.

28 lipca 2009 roku podjęto uchwałę o podwyższeniu kapitału nowo utworzonej spółki ES-SYSTEM NT Sp. z o.o. do kwoty 2 550 000 zł. Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 6 października 2009 roku.

Objęcie nowoutworzonych 25 000 udziałów nastąpiło w drodze potrącenia należności z tytułu należnego zwrotu dopłaty do kapitału oraz w gotówce, w kwocie 500 000 zł.

17 marca 2010 roku podjęto uchwałę o podwyższeniu kapitału spółki ES-SYSTEM NT Sp. z o.o. do kwoty 7 550 000 zł. Objęcie nowoutworzonych 50 000 udziałów zostało opłacone w dniu 18 marca 2010 roku.

Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 28 kwietnia 2010 roku.

27 sierpnia 2010 roku podjęto uchwałę o podwyższeniu kapitału spółki ES-SYSTEM NT Sp. z o.o. do kwoty 17 550 000 zł. Objęcie nowoutworzonych 100 000 udziałów zostało opłacone w dniu 31 sierpnia 2010 roku.

Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 15 października 2010 roku.

1 września 2012 roku podjęto uchwałę o podwyższeniu kapitału spółki ES-SYSTEM NT Sp. z o.o. do kwoty 22 550 000 zł. Objęcie nowoutworzonych 50 000 udziałów zostało opłacone w dniu 1 września 2012 roku na drodze umownego potrącenia wierzytelności z tytułu udzielonej jednostce zależnej pożyczki w tej samej kwocie.

Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 20 lipca 2012 roku.

3 października 2012 roku podjęto uchwałę o podwyższeniu kapitału spółki ES-SYSTEM NT Sp. z o.o. do kwoty 24 050 000 zł. Objęcie nowoutworzonych 15 000 udziałów zostało opłacone w dniu 3 października 2012 roku na drodze umownego potrącenia wierzytelności z tytułu udzielonej jednostce zależnej pożyczki w tej samej kwocie.

Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 12 grudnia 2012 roku.

11 kwietnia 2017 roku, w Companies House (The Registrar of Companies for England and Wales) została zarejestrowana nowoutworzona spółka zależna ES-SYSTEM Lighting UK Ltd. Wartość kapitału założycielskiego należącego w 100% do Emitenta wynosi 50 000 GBP i została opłacona w dniu 21 czerwca 2017 roku.

21 września 2017 roku, w XI Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, została zarejestrowana nowoutworzona spółka zależna ES-SYSTEM Projekty Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Na dzień 15 września 2017 roku wartość opłaconego kapitału zakładowego należącego w 100% do Emitenta wynosiła 300 000 złotych.

28 grudnia 2017 roku podjęto uchwałę o podwyższeniu kapitału spółki ES-SYSTEMN Projekty Sp. z o.o. do kwoty 500 000 zł. Objęcie nowoutworzonych 200 udziałów zostało opłacone w dniu 28 grudnia 2017 roku.

Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 9 stycznia 2018 roku.

2.6.28 Nota 28 Instrumenty finansowe

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa Kapitałowa, należą środki pieniężne. Grupa posiada także inne instrumenty finansowe, do których należą należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz leasingu, które jednak powstają bezpośrednio w toku prowadzonej działalności. Główne ryzyka wynikające z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe oraz kredytowe.

Grupa Kapitałowa nie dokonuje obrotu instrumentami finansowymi oraz nie posiada instrumentów finansowych, których wycena skutkowałaby zmianą w kapitale własnym.

Grupa Kapitałowa prowadzi sprzedaż eksportową oraz nabywa niektóre surowce niezbędne do produkcji na podstawie kontraktów denominowanych w walucie obcej. Tym samym występuje ryzyko wzrostu kosztu dostaw lub spadku przychodów ze sprzedaży realizowanej na rynkach zagranicznych.

Ryzyko kredytowe ograniczone jest przez Grupę Kapitałową poprzez zawieranie transakcji wyłącznie z podmiotami o dobrej zdolności kredytowej, z którymi współpraca poprzedzona jest wewnętrznymi procedurami wstępnej weryfikacji. Ponadto poprzez bieżące monitorowanie stanów należności narażenie Grupy Kapitałowej na ryzyko nieściągalności należności nie jest znaczące.

2.6.29 Nota 29 Ryzyka

2.6.29.1 Nota 29.1.1 Ryzyko stopy procentowej - analiza zmienności

Narażenie Grupy Kapitałowej na ryzyko stopy procentowej dotyczy lokat bankowych oraz kredytów.

Rok zakończony 31.12.2018	Wartość średnia w tys. PLN	Zwiększenie/ zmniejszenie o punkty procentowe	Wpływ na wynik finansowy brutto
Aktywa finansowe			
Lokaty bankowe	15 029	+ 1%	150
	-	- 1%	(150)
Razem			150 (150)
Zobowiązania finansowe			
Zobowiązania z tyt. leasingu	1 514	+ 1%	15
	-	- 1%	(15)
Razem			135 (135)

Rok zakończony 31.12.2017	Wartość średnia w tys. PLN	Zwiększenie/ zmniejszenie o punkty procentowe	Wpływ na wynik finansowy brutto
Aktywa finansowe			
Lokaty bankowe	15 591	+ 1%	156
	-	- 1%	(156)
Razem			156 (156)
Zobowiązania finansowe			
Zobowiązania z tyt. leasingu	1 345	+ 1%	13
	-	- 1%	(13)
Razem			143 (143)

Do oszacowania ryzyka stopy procentowej przyjęto prognozowaną zmienność na poziomie +/- 1%. Następnie wyliczono kwotę wpływu na wynik finansowy jako iloczyn prognozowanej zmienności i wartości średniej aktywów/pasyw w roku obrotowym. Wartość średnią aktywów/pasyw ustalono jako średnią w roku obrotowym w oparciu o wartości na koniec poszczególnych miesięcy roku obrotowego.

2.6.29.2 Nota 29.2.1 Ryzyko walutowe - analiza zmienności

Narażenie Grupy Kapitałowej na ryzyko walutowe dotyczy środków pieniężnych, należności oraz zobowiązań wyrażonych w walutach obcych.

Rok zakończony 31.12.2018	Wartość bilansowa w tys. PLN	Zwiększenie/ zmniejszenie kursu w procentach	Wpływ na wynik finansowy brutto
Aktywa finansowe			
Środki pieniężne w EUR	4 782	+ 10%	478
		- 10%	(478)
Środki pieniężne w USD	112	+ 10%	11
		- 10%	(11)
Środki pieniężne w GBP	256	+ 10%	26
		- 10%	(26)
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe w EUR	4 080	+ 10%	408
		- 10%	(408)
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe w GBP	149	+ 10%	15
		- 10%	(15)
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe w SEK	1 238	+ 2%	25
		- 2%	(25)
Zobowiązania finansowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe w EUR	4 577	+ 10%	458
		- 10%	(458)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe w USD	1 155	+ 10%	115
		- 10%	(115)
Razem			390 (390)

Rok zakończony 31.12.2017	Wartość bilansowa w tys. PLN	Zwiększenie/ zmniejszenie kursu w procentach	Wpływ na wynik finansowy brutto
Aktywa finansowe			
Środki pieniężne w EUR	5 905	+ 10%	590
		- 10%	(590)
Środki pieniężne w USD	313	+ 10%	31
		- 10%	(31)
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe w EUR	5 066	+ 10%	506
		- 10%	(506)
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe w USD	279	+ 10%	28
		- 10%	(28)
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe w SEK	182	+ 2%	3
		- 2%	(3)
Zobowiązania finansowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe w EUR	4 784	+ 10%	478
		- 10%	(478)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe w USD	557	+ 10%	56
		- 10%	(56)
Razem			624 (624)

Do oszacowania ryzyka walutowego przyjęto prognozowaną zmienność na poziomie +/- 10% dla walut EUR i USD, zaś +/- 2% dla waluty SEK w odniesieniu do średnich kursów NBP ustalonych na dzień bilansowy. Następnie wyliczono kwotę wpływu na wynik finansowy jako iloczyn prognozowanej zmienności kursu w ujęciu kwotowym oraz wartości aktywu/pasywa w walucie obcej na dzień bilansowy.

2.6.29.3 Nota 29.3.1 Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

	Kategorie zgodnie z MSSF 9	Wartości bilansowe 31 grudnia 2018 r.	Wartości godziwe 31 grudnia 2018 r.
Aktywa finansowe			
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	WwWGpWF	40 530	40 530
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	WwZK	23 046	23 046
Zobowiązania finansowe			
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	WwZK	1 750	1 750
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	WwWGpWF	22 558	22 558
		-	-

	Kategorie zgodnie z MSSF 9	Wartości bilansowe 31 grudnia 2017 r.	Wartości godziwe 31 grudnia 2017 r.
Aktywa finansowe			
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	WwWGpWF	49 715	49 715
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	WwZK	22 505	22 505
Zobowiązania finansowe			
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	WwZK	1 162	1 162
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	WwWGpWF	21 777	21 777
		-	-

Z uwagi na brak znaczących różnic pomiędzy wartością godziwą, a kwotą wymagającej zapłaty w odniesieniu do poszczególnych klas instrumentów finansowych, nie dokonano wyodrębnienia poziomu hierarchii wartości godziwej.

Analizę wiekową aktywów finansowych, które są przeterminowane na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku, których nie nastąpiła utrata wartości zamieszczono w Nocie 6.2.

2.6.29.4 Nota 29.4 Pozycje przychodów, kosztów, ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Za okres 01.01-31.12.2018 r.

Aktywa finansowe	Kategorie zgodnie z MSSF 9	Przychody (koszty) z tytułu odsetek	Zyski straty z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie/ utworzenie odpisów aktualizujących	Razem
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	WwWGpWF	6	216	(285)	(63)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	WwZK	280	(51)		229
					166
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	WwZK	(54)			(54)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	WwWGpWF	(14)	(191)		(205)
					(259)
Razem					(93)

Za okres 01.01-31.12.2017 r.

	Kategorie zgodnie z MSSF 9	Przychody (koszty) z tytułu odsetek	Zyski straty z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie/ utworzenie odpisów aktualizujących	Razem
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	DDS	-			-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	PiN	22	(584)	554	(8)
Należności z tytułu udzielonych pożyczek	PiN	-			-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	WwWGpWF	173	(223)		(50)
					(58)
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	PZFWgZK	(41)			(41)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	PZFWgZK	(12)	357		345
Zobowiązania z tytułu kredytów	PZFWgZK	-	-		-
					304
Razem					(246)

2.6.30 Nota 30 Informacje dotyczące segmentów działalności

2.6.30.1 Nota 30.1 Segmenty operacyjne

Spółka wyodrębniła podział na dwa segmenty sprzedaży:

- sprzedaż do odbiorców hurtowych
- sprzedaż do odbiorców inwestycyjnych

Analiza dotycząca działalności w segmentach ogranicza się wyłącznie do ustalenia wartości zysku/straty brutto na sprzedaży. Zasady pomiaru przychodów kosztów są zbieżne z zasadami przyjętymi do sporządzenia sprawozdania finansowego.

Za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018 r

Działalność kontynuowana						
	Segment I (sprzedaż hurtowa)	Segment II (sprzedaż do klientów inwestycyjnych)	Pozostałe	Razem	Działalność zaniechana	Działalność ogółem
	56 047	135 684	-	191 731	-	191 731
Przychody od klientów zewnętrznych	56 047	135 684	-	191 731	-	191 731
Przychody z tytułu transakcji między segmentami	-	-	-	-	-	-
Przychody z tytułu odsetek	-	-	-	-	-	-
Koszty z tytułu odsetek	-	-	-	-	-	-
Amortyzacja	-	-	-	-	-	-
Inne istotne pozycje przychodów i kosztów, w tym:	34 569	80 456	-	115 025	-	115 025
- koszt własny sprzedaży towarów i usług	34 569	80 456	-	115 025	-	115 025
Pozostałe istotne pozycje niepieniężne (inne niż amortyzacja), w tym:	-	-	-	-	-	-
Zysk brutto segmentu sprawozdawczego	21 478	55 228	-	76 706	-	76 706

Za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017 r

Działalność kontynuowana						
	Segment I (sprzedaż hurtowa)	Segment II (sprzedaż do klientów inwestycyjnych)	Pozostałe	Razem	Działalność zaniechana	Działalność ogółem
	53 287	136 412	-	189 699	-	189 699
Przychody od klientów zewnętrznych	53 287	136 412	-	189 699	-	189 699
Przychody z tytułu transakcji między segmentami	-	-	-	-	-	-
Przychody z tytułu odsetek	-	-	-	-	-	-
Koszty z tytułu odsetek	-	-	-	-	-	-
Amortyzacja	-	-	-	-	-	-
Inne istotne pozycje przychodów i kosztów, w tym:	33 582	84 339	-	117 921	-	117 921
- koszt własny sprzedaży towarów i usług	33 582	84 339	-	117 921	-	117 921
Pozostałe istotne pozycje niepieniężne (inne niż amortyzacja), w tym:	-	-	-	-	-	-
Zysk brutto segmentu sprawozdawczego	19 705	52 073	-	71 778	-	71 778

2.6.30.2 Nota 30.2 Produkty i usługi

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Produkty		
Architektoniczne	64 123	62 705
Przemysłowe	42 361	45 586
Zewnętrzne	29 210	26 313
Awaryjne	14 646	15 120
Sterowanie	1 826	1 101
Akcesoria różne	3 767	4 034
Razem	155 933	154 859
Towary		
Architektoniczne	12 665	10 542
Przemysłowe	8 367	8 662
Zewnętrzne	5 770	4 971
Awaryjne	2 893	2 788
Sterowanie	361	173
Akcesoria różne	744	758
Razem	30 800	27 894
Usługi		
Budowlano- montażowe	2 722	5 165
Projektowe	48	308
Transportowe	897	891
Obsługa reklamacji	131	100
Pozostałe	1 200	481
Razem	4 998	6 945

2.6.30.3 Nota 30.3 Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Spółka prowadzi analizę sprzedaży z podziałem na główne kontynenty. Wyodrębnienie aktywów związanych z poszczególnymi obszarami na podstawie dostępnych analiz nie jest możliwe.

Przychody

	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Polska	155 775	148 100
Obszar Unii Europejskiej	25 357	28 216
Pozostałe kraje Europy	4 211	5 143
Ameryka Północna	132	315
Ameryka Południowa	193	375
Afryka	268	175
Azja i Bliski Wschód	5 680	7 282
Australia i Oceania oraz Daleki Wschód	115	93
Razem	191 731	189 699

2.6.30.4 Nota 30.4 Informacje dotyczące głównych klientów

W Spółce zjawisko koncentracji sprzedaży nie występuje, obroty z żadnym z kluczowych kontrahentów nie przekroczyły 10% wartości sprzedaży ogółem.

2.6.31 Nota 31 Należności i zobowiązania warunkowe

	31.12.2018	31.12.2017
1. Należności warunkowe		
1.1. Na rzecz jednostek powiązanych (z tytułu)		
- otrzymanych gwarancji i poręczeń		
1.2. Na rzecz pozostałych jednostek (z tytułu)	-	-
- otrzymanych gwarancji i poręczeń	-	-
Należności warunkowe razem	-	-
2. Zobowiązania warunkowe		
2.1. Na rzecz jednostek powiązanych (z tytułu)		
- udzielonych gwarancji i poręczeń		
2.2. Na rzecz pozostałych jednostek (z tytułu)	2 044	2 429
- udzielonych gwarancji i poręczeń	2 044	2 429
Zobowiązania warunkowe razem	2 044	2 429

2.6.32 Nota 32 Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym

Po dacie bilansu nie wystąpiły istotne zdarzenia mające wpływ na sytuację finansową i majątkową Spółki.

2.6.33 Nota 33 Informacje o wysokości niespłaconych zaliczek, kredytów, pożyczek, gwarancji, poręczeń osobom Kluczowej Kadry Zarządzającej

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała wierzytelności względem osób kluczowej kadry zarządzającej z tytułu niespłaconych zaliczek, kredytów, pożyczek, gwarancji i poręczeń.

2.6.34 Polityka dywidend

ZWZ ES-SYSTEM S.A. w dniu 17 maja 2018 roku podjęło uchwałę nr 6 o podziale zysku netto i wypłacie dywidendy, zgodnie z którą na wypłatę dywidendy były przeznaczone: zysk netto za rok 2017 w wysokości 1 609 558,12 zł

oraz kwota 13 392 714,83 zł pochodząca z kapitału zapasowego. Łączna kwota, wypłaconej w dniu 12 lipca 2018 r., dywidendy wyniosła 15 002 272,95 zł.

Realizację polityki wypłaty dywidendy z zysków osiąganych przez Spółkę w latach następnych, Zarząd ES-SYSTEM będzie warunkował zaspokojeniem zapotrzebowania Spółki na środki finansowe wynikające z realizacji programu inwestycyjnego ES-SYSTEM.

2.6.35 Postępowania sądowe i arbitrażowe

W dniach 12 września 2018 i 25 października 2018 r. do Emitenta wpłynęły dwa nakazy zapłaty wydane w postępowaniu upominawczym na podstawie pozwów o zapłatę złożone przez panią Małgorzatę Hanelik prowadzącą działalność pod nazwą MHK EXPO - pierwszy na kwotę 3 567 zł, a drugi na kwotę 110 869 zł. Sprawy te mają taką samą podstawę faktyczną i dotyczą żądania zapłaty części wynagrodzenia z tytułu wykonania stoiska targowego, przy czym w ocenie Emitenta roszczenia te są bezzasadne ze względu dokonane przez Emitenta potrącenie przysługujące mu względem powoda, a wynikające z naliczonych przez niego kar umownych z tytułu nienależytego wykonania umowy, zgodnie z łączącą strony umową. Emitent w obu przypadkach wniósł sprzeciw od wydanych nakazów zapłaty uzasadniając to tym, że rozliczył się w całości z łączącej strony umowy, a dokonane potrącenie było jak najbardziej uzasadnione.

Ponadto zgodnie z najlepszą posiadaną wiedzą, zarówno w przypadku Emitenta jak i innych spółek Grupy Kapitałowej w okresie ostatnich 12 miesięcy nie toczyły się istotne postępowania przed organami administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz postępowania arbitrażowe, dotyczące zobowiązań lub wierzytelności.

2.6.36 Znaczące zmiany w sytuacji finansowej, ekonomicznej Spółki

2.6.37 Znaczące zmiany w sytuacji finansowej, ekonomicznej Spółki

W ocenie Grupy Kapitałowej po dniu 31 grudnia 2018 roku nie zaszły znaczące zmiany w sytuacji finansowej lub pozycji handlowej.

2.6.38 Zatwierdzenie do publikacji

Sprawozdanie finansowe za okres 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2018 roku (wraz z danymi porównawczymi) zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Emitenta w dniu 25 marca 2019 roku.

Data: 25 marca 2019 roku

Podpisy Członków Zarządu

Waldemar Pilch
Wiceprezes Zarządu

Rafał Gawrylak
Prezes Zarządu

Data: 25 marca 2019 roku

Podpis osoby sporządzającej sprawozdanie finansowe na dzień 31 grudnia 2018 roku

Teresa Wierzbicka
Główny Księgowy